BU SAYIDA

Mesaj
Daniel RETUREAU

TÖB-DER Başkanı Gültekin Gazioğlu'nun Basın Toplantısı
Gültekin GAZİOĞLU

TÖB-DER 3. OLAĞAN GENEL KURUL KARARLARI

Devrimci Öğretmen Hareketinin Sorumlulukları
Yıldız KURTULUŞ

Demokratik Mücadele ve İlkeleri
İsmet ÖZDEMİR

Eğitim Nedir
Hüseyin ÖZTÜRK

Öğretmen Olabilmek
Nevvare SARAÇ

Seks Filimleri Salgını
Niyazi ASLAN

Çeltek'in Kömür Türküsü (Şiir)
Seyyit NEZİR

Herşey Açık (Şiir)
Ahmet UYSAL

Ölenlere Dair Şiirler (Şiir)
Abdülkadir BULUT

Anlatmak Kolay Anlaman Zor (Şiir)
Özgür GÜNEŞ

Bez (Öykü)
Mehmet SEMİH

Ekmek Parası Verirmisin (Öykü)
Kenan COŞAR

Sabırlar Ülkesi (Bir Masal)
Mustafa GAZALCI

YENİ TOPLUM

TÖB-DER'in AYLIK EĞİTİM BİLİM ve SANAT DERGİSİ

AĞUSTOS - EYLÜL 1976 ★ YIL : 1 ★ SAYI : 9-10

TÖB-DER adına sahibi : Gültekin GAZİOĞLU ★ Sorumlu Müdürü : Mustafa GÜZGÜN ★ Genel Yayın Yönetmeni : Ömer ARSLAN ★ Fiyatı : 5 lira ★ Abone : Yıllık 50, altı aylık 25 Lira ★ Adres : Gazi Mustafa Kemal Bulvarı 14/1 — Demirtepe - Ankara
Tel : 17 49 27 - 25 14 52

Fise Genel Sekreteri Daniel Retureau'nun Genel Kurulumuza Mesajı

5 Temmuz 1976 Prag

Sevgili Dostlar,

Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu 13 Milyon öğretmen adına genel kurulunuza en sıcak selam ve başarı dileklerini iletmenin mutluluğu içindedir.

FİSE uzun yıllardan beri, Türkiye eğitimcileriyle dostça dayanışmasını ve ilişkilerini sürdürmektedir. Sizlerin, eğitimin demokratikleştirilmesi için, daha iyi hayat şartları için ve baskılara karşı sürdürdüğünüz mücadelede daima yanınızdayız.

TOB-DER'de örgütlenmiş Türkiye öğretmenlerinin sendikal hakların kazanılması mücadelesinin ülkenizde ve uluslararası planda ileri boyutlara ulaşması ve zaferle sonuçlanmasını temenni ediyoruz.

Genel Kurulun bütün delegelerine kardeşçe selamlar...

Daniel Retureau
FİSE Genel Sekreteri

TÖB-DER GENEL BAŞKANI

Gültekin GAZİOĞLU'nun

BASIN TOPLANTISI **28.7.1976**

3. Olağan Genel Kurul'da görev alan yeni Yönetim ve Yürütme Kurullarımız ilk toplantısından sonra kamuoyuna açıklama yapmak ve Basın mensubu arkadaşlarla tanışmak için bu toplantıyı düzenlemiştir.

Sayın Basın Mensupları,

Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu bunalımlı dönemde, halkımız büyük zorluklarla ve büyük tehlikelerle karşı karşıyadır. Halkımızın en önemli demokratik ve ilerici güçlerinden olan aydınlar arasında, kanımızca, öğretmen kesimi özel bir yer tutuyor. Milyonlarca çocuğun ve genç insanın yetiştirilmesiyle, eğitilmesiyle fiilen uğraşan yüzbinlerce öğretmenimiz bugün yurdun dört bir yanında her türlü baskı saldırı ve zorluğa göğüs gererek halkımız için fedakârca bir uğraş veriyorlar. Çağımızdaki bilimsel ve teknolojik devrim, dünyada ve Türkiye'de öğretmenin üretim süreci içindeki önemini artırmıştır. Öğretmenler bugün bilgilendirme ve eğitme yoluyla teknolojinin gelişmesine, dolayısiyle üretici güçlerin ilerlemesine katkıda bulunmaktadırlar. Bilimsel ve teknolojik devrim tüm dünyada ve ülkemizde bilimsel ve teknik kadroları ve bunlar arasında öğretmeni, işçi sınıfına, kol emekçilerine her geçen gün daha da yakınlaştırıyor. Öğretmenlerimiz bu objektif konuma ek olarak emperya-

lizme bağımlı geri kalmış bir kapitalist ülkenin yurtsever ve demokrat aydınları arasında önemli bir yer tutmaktadır. Onun içindir ki, öğretmenler emperyalizme, uluslararası ve yerli tekelci sermayeye,, faşizme, şövenizme, ırkçılığa, savaş kışkırtıcılığına ve her türlü gerici akıma karşı demokrasi, bağımsızlık ve barış cephesindeki yerlerini sağlamlaştırıyorlar.

Ve aynı amacı taşıyan nice toplum kesimleri ve ilerici güçlerle olan saflarını sıklaştırıyorlar.

Bu olgu yabancı ve yerli egemen çıkar çevrelerinin şimşeklerini çekiyor, öğretmenlerin bu ilerici konumu ve devrimci tutumu karşısında gerici zorba güçler, kendi çıkarları adına öğretmenler üzerindeki baskıyı, saldırıyı ve kıyımı yoğunlaştırıyorlar. Bugün Türkiye'de binlerce öğretmen siyasî iktidarların görüşüne karşı olduğu için; sürgün edilmekte, açığa alınmakta ya da sudan bahanelerle tutuklanmakta, daha da kötüsü faşist cinayet şebekelerinin kurşunlarına hedef olmaktadırlar. Öğretmenler üzerindeki bu ağır baskılar, onların öncü, demokratik yığınsal örgütü TÖB-DER üzerinde daha ileri boyutlarda odaklaşmaktadır. Bugün 120 bini aşkın üyeli TÖB-DER'in taşıdığı büyük dinamizm ve potansiyel, emperyalizmin, tüm gerici çıkar çevrelerinin ve onların siyasal iktidarlarının hoşuna gitmediği için, bugün TÖB-DER, egemen gerici ittifakın ve onların bugünkü sözcüsü MC partiler topluluğunun seçtiği başlıca boy hedeflerinden birisidir. Öteden beri örgütümüz üzerinde var olan baskılar giderek şiddetlenmektedir. Sadece son aylarda 30 yerel örgütümüzün antidemokratik bir biçimde faaliyetten alıkonulması, binlerce üyemizin «sürgün»e gönderilmesi bu iddiamızın en somut kanıtıdır. Faşizmin tırmanış içinde olduğu, işçi sınıfına ve tüm halk güçlerine daha azgınca saldırdığı bir dönemde yapılan TÖB-DER 3. Olağan Kurultay'ı; Türkiye emekçi halk hareketinde ilerici güçlerin devrimci - demokratik mücadelesinde ileri bir adım oldu.

Kongre içinde esen ve basına yansıyan gergin atmosferin kaynağı büyük ölçüde örgüt dışından gelen bir-iki sorumsuz küçük öğrenci grubunun, Genel Kurul üzerinde manevi bir baskı yaratma ça-

basından doğuyordu. Fakat Genel Kurul'un soğuk kanlı tutumu herhangi bir önemli olayın çıkmasına engel oldu. Bu küçük grupların temel yanılgısı, bilimsizliklerinden ileri geldiği için üzerinde durmağa değmez. TÖB-DER açısından üzerinde durulacak nokta; bilimsel öğretiden yoksun olan bazı eğilimlerin TÖB-DER'in ve demokratik yığın örgütlerinin niteliğini anlıyamamalarıdır. TÖB-DER bir siyasal kuruluş değildir. Geniş tabanlı bir demokratik kuruluştur. Böyle bir kuruluşun içinde çeşitli siyasi eğilimler bulunabilir, ve demokratik merkeziyetçilik ilkesi içinde örgüt; kendi temsil ettiği zümrenin çıkarları doğrultusunda demokratik bir mücadele verir. Bugünkü sosyalist ve ilerici siyasal partilerimiz bu bilimsel gerçeğin bilincindedirler. Ama bazı öğrenci örgütleri bu olguyu kavrayamadıkları için zaman zaman üzücü olaylar doğabilmektedir. Burada esas vurgulamak istediğim şey, TÖB-DER'in bütünlüğünün, birlik ve beraberliğinin kongreden sonra sağlamlaşacağıdır.

Yeni seçilen yönetim, TÖB-DER'in hem örgütsel yapısını güçlendirmek, hem de böyle daha sağlamlaşmış bir örgütle dışa karşı daha etkin bir mücadeleyi, bilimsel prensipler ışığında sürdürmek için yoğun bir çaba gösterecektir.

Sayın Basın Mensupları,

TÖB-DER'in yakın ve uzun süreçli ana görevlerini şu noktalarda özetlemek mümkündür :

— Genel olarak emperyalizme, faşizme, tekellerin egemenliğine, şövenizme ve ırkçılığa, savaş kışkırtıcılığına karşı öğretmen kitlesinin çıkarlarını koruyup, mücadelesini örgütlemek, bağımsızlığı, demokrasiyi dünya ve bölge barışını savunmak.

— Yabancı ve yerli egemen çıkar çevrelerinin yarattığı pahalılığa, işsizliğe karşı duran halk güçleri arasında sağlamca saf tutmak.

— Egemen güçlerin emrindeki gerici eğitim düzeninin demokratlaşması için uğraş vermek.

— Bu genel anti - emperyalist ve anti-faşist görevlerin bugün somutlandığı nokta MC gericiliğine karşı mücadeledir.

— Düşünce ve örgütlenme özgürlüğü doğrultusunda verilmekte olan genel demokratik hareket içindeki işlevlerini güçlendirmek. Bu paralelde faşist İtalyan yasalarından alınmış 141 ve 142. maddelerin kaldırılması için kendine düşen ve en geniş öğretmen kitlesinin siyasal ve düşünsel özgürlüklerini de temsil eden görevleri yerine getirmek.

— Öğretmen kıyımına ve faşist baskı ve saldırılara karşı öğretmenlerin can ve iş güvenliğinin sağlanması doğrultusunda tüm güçlerini birleştirmek, öğretmenlerin özlük haklarını korumak ve geliştirmek.

— Grevli ve Toplu Sözleşmeli sendikal hakların elde edilmesi için aynı uğraşı veren tüm demokratik kuruluşlarla sendikalarla ve siyasal güçlerle ortak bir platformda bu doğal hakkın elde edilmesine dek mücadele etmek.

— Türkiye öğretmenlerinin örgütsel birliğini sağlamak,

— Bugüne dek bir eksikliğimizi gidererek, uluslararası kardeş öğretmen kuruluşlarıyle ve özellikle FISE ile ilişkileri geliştirmek dünya öğretmen kuruluşlarıyle kültürel bir alış veriş ve devrimci bir dayanışma içinde olmak.

TÖB-DER bu ve diğer bütün görevlerini başarıyle yerine getirebilmek için; örgüt içinde devrimci birliğin güçlenmesini, demokratik merkeziyetçi işleyişin pekişmesini, örgüt dışında ise tüm devrimci demokratik güçlerle kardeşçe ve dostça ilişkilerin kökleştirilmesini, ortak demokratik platformun yaratılmasını zorunlu görmektedir.

Halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinde güçlü bir yeri olan öğretmenlerin bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyalizm yolunda ileri adımlar atması için, öğretmen kitlesinin demokratik yığın örgütü TÖB-DER'e önemli sorumluluklar düşmektedir. Yeni yönetim organlarımız kollektif çalışmayı kurarak bu görevi yerine getirecektir.

TÖB-DER 3. Olağan Genel Kurul Kararları

TÖB-DER, Genel olarak işçi sınıfımız ve emekçi halkımız, özel olarak öğretmen kitlesi üzerinde sürdürülen faşist baskılardan ve yasa dışı uygulamalardan ötürü MC'yi ve onun Milli Eğitim Bakanı Ali Naili ERDEM'i protesto eder.

1. TOPLU SÖZLEŞMELİ- GREVLİ SENDİKA HAKKI İÇİN MÜCADELE

TÖB-DER Öğretmen kitlesinin acil ekonomik - demokratik istemlerinden olan toplu sözleşmeli grevli sendikalaşma hakkının gerçekleşmesi için mücadele eder. Aynı paralelde çaba gösteren TÜM-DER, TÜTED, TÜS-DER ve benzeri demokratik kitle örgütleriyle, işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütlenmesini oluşturan DİSK'le ve bu istemin gerçekleşmesini isteyen tüm siyasal demokratik örgütlerle bu amaç doğrultusunda çalışır.

TÖB-DER uluslararası demokratik örgütlerle ve diğer ulusların demokratik öğretmen kuruluşları ile ilişki kurmak gerektiğini savunur. FISE (Dünya Öğretmenler Sendikaları Federasyonu) ile ilişkilerini geliştirmeyi gerekli görür. Bu konuda var olan anti - demokratik

yasal engellerin kaldırılması doğrultusunda çaba gösterir. TÖB-DER tüm dünyadaki kardeş ve ilerici öğretmen kuruluşları ile bağıntısının geliştirilmesi gerektiğine inanır.

2. ÖĞRETMENLERİN SİYASAL HAKLARINI ALMA MÜCADELESİ

Bugün kamu sektöründe memur statüsünde çalışanların siyasal hakları yoktur. Örgütümüzün vereceği grevli, toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı mücadelesinin yanı sıra memurlar ve bu arada öğretmenleri siyasal faaliyetten alıkoyan yasal yasakların kaldırılması, öğretmenlerin siyasi çalışma yapabilme, siyasi partilere üye olabilme haklarının elde edilmesi doğrultusunda demokratik uğraş yürütmek TÖB-DER'in görevleri arasındadır.

3. DGM'NİN KALDIRILMASI YOLUNDA MÜCADELE

Devlet Güvenlik Mahkemeleri sıkıyönetimsiz sıkıyönetimdir. 12 Mart döneminde kurulan anti-demokratik kurumlardan ve baskı araçlarından birisi olan Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırı bulunmuştur. Buna rağmen anti demokratik gerici güçler Devlet Güvenlik Mahkemelerini yeniden kurmak için yoğun bir çaba göstermektedirler.

Demokrasiden ve özgürlüklerden yana bir örgüt olan TÖB-DER, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevlerinin sona ermesi ve bu kurumların yeniden kurulmaması doğrultusunda kararlı bir mücadele verir.

TÖB-DER Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı verdiği bu demokratik mücadeleyi kesin sonuç alınıncaya kadar sürdürmeye kararlıdır. TÖB-DER aynı zamanda DGM'ler ortadan kalktığı zaman, bu mahkemeler tarafından hüküm giymiş ve cezaları kesinleşmiş olan siyasi hükümlülerin haklarındaki kararların geçersiz sayılması, DGM'-

lerin tutukladığı siyasi tutukluların derhal serbest bırakılması mücadelesi gereğini de bu demokratik mücadele kapsamı içinde görür.

4. 141 - 142. ve DİĞER ANTİ-DEMOKRATİK YASALARA KARŞI MÜCADELE

TÖB-DER Anayasanın ve yasaların demokratlaştırılması için verilmekte olan demokratik mücadelede üzerine düşen görevleri yerine getirir. Özellikle düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne, anti-demokratik yasaklar ve kısıtlamalar getiren TCK'nun 141 ve 142. maddelerinin ve ayrıca 146, 159, 311, 312, maddelerinin kaldırılması için demokrasi ve özgürlükler adına mücadele yürütür, bu yolda vaadedilen demokratik mücadeleleri destekler, onlara aktif olarak katılır.

5. TÖB-DER'in SİYASAL PARTİLER KARŞISINDAKİ TAVRI :

Demokratik kitle örgütleri temsil ettikleri toplum kesimlerinin ekonomik demokratik talepleri doğrultusunda çalışan bağımsız örgütlerdir. Tabanlarında değişik eğilimleri olan üyeleri barındırmaları doğaldır. Ancak bu eğilimlerden herhangi birinin tüm örgüte hakim kılınması örgütsel bağımsızlığı zedeler. Bu demokratik kitle örgütü olan TÖB-DER'in siyasal partiler karşısında örgütsel bağımsızlığını koruması gerçeğini ortaya koyar.

Başta işçi sınıfımız olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakaların bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde yerini alır. Bu doğrultuda diğer demokratik kitle örgütleriyle dayanışma içine girer.

6. EĞİTİMİN DEMOKRATİKLEŞTİRİLMESİ :

TÖB-DER, Eğitimin emperyalist, feodal, ırkçı-şoven ve diğer her türlü gerici, baskıcı etkiden kurtarılarak; biçimde ulusal, özde emekçi halktan yana bir niteliğe kavuşturulması için mücadele eder.

Dilin ve kültürün, üretim güçlerinin, özellikle de kişinin gelişmesindeki önemli payı gözönüne alınarak; bu konuda temel insan hak

ve özgürlüklerine aykırı bir biçimde dil ve kültür üstüne konan engellerin kaldırılması, emekçi halkın ilerici kültürünün gelişmesi için her türlü kolaylığın ve olanağın sağlanmasını zorunlu görür ve bu konuda demokratik bir kitle örgütü olarak kendine düşen görevleri yapar.

7. ÖRGÜT İÇİ EĞİTİM ÇALIŞMALARI :

TÖB-DER Genel Merkezi, TÖB-DER Şubelerindeki üye ve yönetici arkadaşlar için yurt düzeyinde, bölgesel veya merkezi olarak kültürel çalışmalar düzenler. Çağdaş bilim ve kültür sorunları konusunda eğitim toplantıları, seminerler, simpozyumlar örgütler. Bilimsel verilerin ve ilkelerin daha geniş kavratılması ve örgüt içinde yaygınlaştırılması için örgüt içi kültür ve eğitim çalışmalarına hız kazandırır.

8. ÖRGÜTLENME

Örgütümüz TÖB-DER, Şubelerinin bulunmadığı il ve ilçelerde örgütlenme ve üye sayısını artırma yolunda çaba harcar.

9. ÖĞRETMEN SORUNLARI :

TÖB-DER MC iktidarının öğretmen sorunlarını konu edinen onuncu eğitim şurasını toplamak yolunda hiçbir çaba göstermemiş olmasını kınar. Egemen güçlerin bu oyununu tüm öğretmenlerimize ve kamuoyuna teşhir etmeyi kaçınılmaz görev olarak değerlendirir.

TÖB-DER öğretmenlerin her alandaki sorunlarının ayrıntılı bir incelemesini yaparak tüm öğretmenlerimize ve kamu oyuna duyurmayı görev sayar bunun için gerekli etkinliklerde bulunur.

TÖB-DER burjuva iktidarlarının bir kez daha somutlanan bu öğretmen düşmanlığını kitleler önünde tartışır. İlerici, yurtsever, demokrat ve devrimci öğretmenler üzerinde yaratılan faşist baskı, kıyım ve cinayetleri protesto eder.

10. DEMOKRATİK EĞİTİM KURULTAYI

TÖB-DER mücadelemizin yakın hedefi olan eğitimin demokratikleştirilmesi sorununu işçi sınıfı bilimi ışığında incelemek, mevcut eğitim sistemini bu açıdan eleştirmek, öneriler getirmek, öğretmen sorunlarını en geniş biçimde tartışmak amacıyle bir demokratik eğitim kurultayı toplar.

Türkiye üçüncü teknik eleman kurultayının kararlaştırıp önerdiği «Çalışanlar Kurultayına» götüreceği önerileri söz konusu demokratik eğitim kurultayında saptar.

11. DEMOKRATİK MERKEZİYETÇİLİK :

Örgütümüzün işleyiş mekanizmasının ilkesi örgüt içi birlik ve disiplinin temeli demokratik merkeziyetçiliktir.

TÖB-DER ayrı ayrı şubelerin yan yana gelmesinden oluşmuş bir konfederasyon veya federasyon değildir. TÖB-DER Türkiye'li öğretmenlerin öncü, demokratik yığın örgütüdür. TÖB-DER'in taşıdığı merkezi örgüt karakteri çağımızın en ileri örgütlenme ilkesi olan demokratik merkeziyetçiliğe uymasını gerektirir. Demokratik merkeziyetçilik örgütün iç işleyişinin birlik mekanizması olduğu gibi, örgütün sağlamlaşmasının, dışa karşı en etkili mücadele vermesinin ve gelişmesinin ilkesel bakımdan en önemli temel taşıdır. Demokratik merkeziyetçilik devrimci bir ilkedir.

Demokratik merkeziyetçiliğin özü «azınlığın çoğunluğa, alt organın üst organa uymasıı»dır. Örgüt içinde en yüksek organ olan Gn. Kurul tarafından seçilen Genel Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu örgütün çoğunluğunu temsil eder. Bu bakımdan alt organların Genel Yönetim ve Merkez Yürütme Kurulu kararlarına uymaları, örgütün çoğunluğunun kararlarına uymaları demektir.

Demokratik merkeziyetçi ilkeye göre her kademedeki aynı organ içinde de azınlık çoğunluğa uyar. Azınlık görüş sahipleri kendileri muhalif kalsalar bile kendi bulundukları organdan çıkan kararlara uymak, onları uygulamak zorundadırlar.

Demokratik merkeziyetçilik yukarıdan aşağıya merkeziyetçilik, aşağıdan yukarıya demokrasi demektir. Üst organdan gelen karar uygulanır, eğer alt organ ve üyeler bu kararın yanlışlığını düşünüyorlarsa görüşlerini getirebilirler, fakat üst organın son kararına uymak zorundadırlar. Uygulanan üst organ kararının yanlışlığı pratik içinde görülürse, alt organ o zaman üst organa demokratik merkeziyetçi işleyiş içinde ve gerekli kurallarda eleştirisini getirir.

Karar ve yürütme organlarının bir çalışma dönemindeki tüm çalışmalarının görüşüleceği ve irdeleneceği yerler kongrelerdir.

Demokratik merkeziyetçiliğe ters düşülmesi, yani azınlığın çoğunluğa, alt organların üst organ kararına uymaması disiplinsizliktir.

Demokratik merkeziyetçiliği bütünleyen vazgeçilmez diğer bir devrimci ilke de eleştiri-özeleştiri ve ikna yönteminin organlar içinde ve organlar arasında işletilmesidir.

12. BAGIMSIZLIK-DEMOKRASİ VE BARIŞ MÜCADELESİ

TÖB-DER, anti-emperyalist, anti-faşist bir kitle örgütüdür.

TÖB-DER Emperyalizmin yurdumuzdaki egemenliğine ve bu egemenliğin Türkiye'deki baş temsilcisi tekelci sermayeye karşı mücadele eder.

TÖB-DER, emperyalizmin Türkiye'yi kendine bağımlı tutan ilişki ve kuruluşlarına karşıdır.

TÖB-DER, emperyalizm ve onun yerli ortağı Türkiye Tekelci burjuvazisi tarafından uygulanmak ve güçlendirilmek istenen faşizmin amansız bir düşmanıdır.

TÖB-DER, Halk düşmanı, demokrasi düşmanı, insanlık düşmanı faşizme karşı düşünsel ve örgütsel mücadele verir, gerek tüm halk yığınları, gerekse öğretmen kitlesi üzerindeki faşist, anti-demokratik baskılara karşı ülkemizdeki tüm anti-faşist güçlerle ortak mücadele verir.

TÖB-DER, faşizmin ya da her türlü egemen sınıf tahakkümünün bir parçası olan şovenizme ve ırkçılığa karşı Türkiye ile dünya halklarının özgürlüğünü, kardeşliğini, ulusların eşitliğini savunur.

TÖB-DER, emperyalizmin başını çektiği barış düşmanlığına, savaş kışkırtıcılığına ve silahlanma yarışına karşı çıkar. Yabancı silah tekellerinin ve onların Türkiye'deki ortaklarının kışkırttığı silahlanma yarışına karşı tüm barışsever güçlerin yanındadır.

3. ÖĞRETMENLERİN EKONOMİK ÖZLÜK VE DEMOKRATİK İSTEMLERİ

MEYAK kesintilerine son verilmesi, şimdiye kadarki birikintilerin faizleri ile birlikte geri verilmesi doğrultusunda etkinliklerde bulunmak,

Emekli Sandığının lüks yatırımlar yerine memurların ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde çalışmasını ve yönetiminin memurların elinde olmasını sağlamak için çalışmak,

Öğretmenlerin konut ve kreş sorunlarının çözümlenmesi için çalışmak,

Yan ödeme dengesizliğine karşı mücadele etmek,

Herkesin gelirine göre adaletli biçimde vergilendirilmesine çalışmak,

Tüm Eğitim kurumlarındaki faşist yönetici ve diğer unsurların tasfiye edilmesi, her kademedeki yöneticilerin öğretmenler tarafından seçilmesi için çalışmak,

Öğretmen kurullarının formalite gereği toplanan kurullar olmaktan çıkarılıp yöneticilerin hesap verip denetlenebileceği bir niteliğe kavuşturulması için çalışmak.

Eğitimin planlanmasında öğretmenlerin ve tüm emekçi sınıfların temsilcilerinin katılmasını sağlamak için çalışmak,

Herkesin okuma hakkının olması, hiçbir sebeple kimsenin önünün tıkanmaması, bu konuda devletin Anayasada belirtilen görevlerini yerine getirmesini sağlamak için çalışmak,

Şura yasasının demokratikleştirilmesi, öğretmen örgütlerinin güçleri oranında şurâlarda temsil edilmesi için çalışmak,

Kitle haberleşme araçları, basın ve sanatsal etkinlikler üzerindeki anti-demokratik girişimlere son verilmesi için çalışmak.

NOT : Gazetemizin 125-126. sayısında yayınlanan Kongre Kararlarımızın; Toplu Sözleşmeli Grevli Sendika Hakkı İçin Mücadele başlıklı 1. Kısmında «...işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütlenmesi DİSK'le...» cümlesinden «işçi» ve «sendikal» kelimeleri düşmüş ve bu hata yanlış anlaşılmalara yol açmıştır. Kongre Kararlarımızı, bu hatayı giderek yayınlıyor ve okuyucularımızdan özür diliyoruz.

DEVRİMCİ ÖĞRETMEN HAREKETİNİN SORUMLULUKLARI

Yıldız KURTULUŞ

Türkiye emekçi halk hareketinin büyük bir gelişim içinde olduğu bir dönem yaşıyoruz. Türkiye'de işçi sınıfımız başta olmak üzere tüm emekçi kesimler, emperyalizme, tekellerin egemenliğine karşı, sömürü ve baskıya karşı, faşizme, şovenizme ve ırkçılığa karşı dikiliyorlar. İşçi sınıfı, emekçi halk örgütlenmesi gelişiyor, güçleniyor, yaygınlaşıyor. İşçi sınıfımız ve tüm emekçi halkımızın ileri güçleri sadece örgütlenmelerini geliştirmiyorlar, aynı zamanda egemen sömürüye ve gericiliğe karşı mücadele yöntemlerini de geliştiriyorlar. İşçilerin, diğer emekçilerin, aydınların mücadele azmi giderek bileniyor.

Bu büyük gelişimin bir parçası olarak, öğretmen kitlesi de hızlı bir örgütlenme içinde. Öğretmenler devrimci mücadelede yerlerini sağlamlaştırıyorlar, konumlarını güçlendiriyorlar, saflarını sıklaştırıyorlar ve işçi sınıfımızla, onun burjuvaziden ve küçük burjuvaziden bağımsızlaşmış, öncü sınıf güçleriyle, örgütleriyle bağlarını, dayanışmalarını kökleştiriyorlar.

Türkiye devrimci öğretmen hareketinin son on yılının gelişim grafiği bu görüşümüzün açık seçik bir kanıtıdır. İşçi sınıfımıza paralel olarak hızlanan bu hareket, önce tüm ilerici öğretmenleri TÖS çatısı altında topladı. Daha sonra gelen 12 Mart faşizmi tüm emekçi halkımızın üzerine ağır baskılar uygularken, öğretmenler üzerinde de o gerici ve faşist terörünü estirdi. Fakat öğretmen hareketi daha gür biçimde fışkırdı.

Bugün öğretmenlerin ileri demokratik örgütlenmesini temsil eden TÖB-DER, TÖS'ün kapanmasından sonra, 12 Mart'ın güç koşulları altında kuruldu. O karanlık günlerde öğretmenlerin faşizme karşı mücadele azminin ve yürekliliğinin sembolü oldu.

12 Mart döneminin sona ermesinden sonra, devrimci-ilerici öğretmen hareketi hızla gelişti. İşçi sınıfımızın politik hareketine paralel olarak güçlendi. İşçi sınıfı öğretisi öğretmenler arasında hızla yayıldı. Bilinçlenme ve bilgilenme düzeyimiz gelişti. Bugünkü, TÖB-DER, dünkü TÖS'den daha ileri bir bilinci, daha sağlam bir yapıyı temsil etmektedir. Yarınki öğretmen örgütlenmesi bugünkü TÖB-DER'den de ileri olacaktır.

Çünkü dünyada sosyalizm güçlenmektedir. Çünkü dünyada uluslararası işçi sınıfı hareketi güçlenmektedir. Çünkü dünya devrimci sürecinin bir parçası olan Türkiye emekçi halk hareketi güçlenmektedir.

Türkiye'deki işçi sınıfı ve emekçi halk hareketinin bu büyük gelişimi karşısında telaşlanan egemen gerici güçler, yani emperyalistler ve onların her türlü ortakları, işbirlikçileri ve müttefikleri bu büyük gelişimi bastırmak, sindirmek, geriletmek amacıyla; işçileri, emekçileri, aydınları, öğretmenleri yıldırmak niyetiyle resmi ve gayri resmî güçleriyle tüm ilerici güçlere, örgütlere ve kişilere saldırıyorlar.

Yerli egemen gerici ittifakın istediği şey, emperyalizmin, uluslararası ve yerli tekellerin, Türkiye'deki toprak ağalarının tefeci-aracı sömürücülerin çıkarlarını korumak, bu zulmü ve sömürüyü halkımızın tepesinde ebedî ve değişmez kılmaktır.

Bunun için emperyalizme bağımlı yerli tekelci sermaye ve müttefikleri bir yandan faşist tırmanışı hızlandırırken, öte yandan sömürülerini alabildiğine sürdürmektedirler. Egemen gerici güçler bütün bunların yanısıra alabildiğine yoğun bir şovenizm uygulamaktadır.

Tüm emekçiler üzerindeki sömürüyü sürdürmek amacını taşıyan bu gerici, zorba çabalar, öte yandan egemen sınıfların savaş kışkırtmasıyla beslenmektedir. Emperyalizme bağımlı yerli tekelci sermaye, emperyalist silah tekellerinin isteklerine uyarak, Türkiye'nin öteden beri içinde bulunduğu silâhlanma yarışını kızıştırmaktadır. Kıbrıs sorunu ve Türkiye- Yunanistan ilişkileri bu silahlanma yarışı ve savaş kışkırtıcılığı için bir alan seçilmiştir. Böylece, emperyalizmin Doğu Akdeniz'de ve Orta Doğuda'ki savaş kundakçılığının, barış düşmanı politikasının piyonlarından birisi de Türkiye'de faşist olsun, liberal olsun, reformist olsun tüm burjuva siyasal eğilimleri, akimları ve partileridir. Bugün Türkiye'nin emperyalistler ve onların her türlü ortakları tarafından içine sokulmuş bulunduğu savaş kışkırtıcılığı ve barış düşmanlığı emekçilerimiz üzerindeki sömürü ve baskıyı yoğunlaştırmaktan, bölge ve dünya barışını tehdit etmekten yani kısacası emperyalist metropollere hizmet etmekten başka bir şeye yaramamaktadır.

Şu halde Türkiye'de sosyalist olsun olmasın tüm ilerici güçlere ve bu güçler arasında önemli bir örgüt niteliği taşıyan —çünkü Türkiye devrimci halk hareketinde önemli bir yeri olan öğretmen kitlesini temsil eden — TÖB-DER'e düşen güncel görevler çok yanlıdır.

Birincisi TÖB-DER'in tırmanan faşizme karşı mücadelesi. Bu mücadele, yani örgütümüzün demokrasi görevi, hem Türkiye'de genel olarak faşizme ve faşist tırmanışa karşı verilen mücadelede TÖB-DER-in etkinliğinin artması demektir; hem de özellikle örgütümüz öğretmenler üzerindeki faşist saldırılara, cinayetlere, öğretmen kıyımına karşı daha etkin bir mücadele yürütmek zorundadır.

TÖB-DER'in hem genel olarak hem de özel olarak vermekte olduğu ve güçlendirmesi gereken bu ikili anti-faşist mücadele hiç

kuşkusuz tek başına yürüteceği bir uğraş ta değildir. Bugün Türkiye,-deki tüm ilerici, demokrat güçler faşizme karşı, faşist tırmanışa karşı milliyetçi cephe gericiliğine karşı demokrasi savaşı sürdürmektedirler. TÖB-DER'in başlıca demokratik görevlerinden birisi de Türkiyede anti-faşist güçbirliğinin geliştirilmesi ve işçi sınıfının başını çektiği demokrasi cephesinin somut programlar ve hedefler etrafında gerçekleşmesi için kendine düşen görevi daha başarıyla yerine getirmesi için daha etkili davranmasıdır.

İkinci olarak, TÖB-DER'in temsil ettiği geniş öğretmen kitlesinin demokratik ve ekonomik haklarını korumak, geliştirmek örgütümüzün acil görevleri arasındadır. Şu anda ekonomik mücadele planındaki en acil istemimiz öğretmen ve tüm memur kitlesinin**«grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı»**dır. 12 Mart öncesinde, grevsiz toplu sözleşmesiz sendikalaşma hakına sahip olan öğretmenlerin ve memurların bu kısıtlı hakkı da 12 Mart faşizmi tarafından gaspedilmiştir. Bu önemli ve acil ekonomik-demokratik talebimizi gerçekleştirmek için önümüzdeki çalışma döneminde, aynı paraleldeki tüm kuruluşlarla, siyasî güçlerle birlikte etkili bir uğraş vermek zorundayız. Grevli-Toplu sözleşmeli Sendikalaşma hakkımızı egemen burjuvazinin kendiliğinden vereceğini elbette beklemeyiz. Bu hakkı, biz öğretmenler, kamu sektöründeki diğer memurlar ve teknik elemanlar kendi bileğimizin hakkıyla alacağız. Ve bu hakkın elde edilmesi uğruna verilen mücadele, sadece kendi zümresel çabamızla elde edilmeyecektir. Bu mücadelenin başarıya ulaşması için özellikle işçi sınıfıyla, onun sosyalist ve demokratik örgütleriyle ortak mücadele vermeliyiz ve vereceğiz...

Üçüncü olarak, düşünce ve örgütlenme özgürlüğü konusunda Türkiye'de yürütülmekte olan demokratik mücadelede, örgütümüz TÖB-DER'e de önemli görevler düşmektedir. Bu planda, özellikle 141 ve 142 nci maddelerin kaldırılması konusunda önümüzdeki çalışma döneminde TÖB-DER bu faşist yasalara karşı olan tüm ilerici güçlerle, örgütlerle birlikte mücadele etmelidir Gene Devlet Güvenlik Mahkemelerinin lâğvedilmesi, bu mahkemelerde yargılanmış ve cezası kesinleşmiş olanların serbest bırakılması, bu kişilerin uğradıkları ka-

yıplar karşısında kendilerine hiç değilse tazminat ödenmesi konusunda uğraş vermeliyiz.

TÖB-DER'in bu önemli anti-faşist görevlerinin bir tanesi de şovenizme asimilasyonculuğa, ırkçılığa karşı, savunduğu dünya görüşü doğrultusunda davranması, bu yolda gerçek, özgürlükten yana ilerici güçlerle demokrasi ve insanlık çabası göstermesidir.

Aynı paralelde, sömürgenden yana gerici, baskıcı ve şoven eğitim düzeninin demokratlaştırılması için aktif bir mücadele yürütmek biz öğretmenlerin en önemli görevlerindendir.

Özellikle yukarıda saydığımız bu belli başlı anti-faşist görevlerden başka, TÖB-DER aynı zamanda Türkiye'deki bağımsızlık mücadelesinin de önemli örgütleri arasındadır.

Emperyalizme, çok uluslu (uluslararası) tekellerin egemenliğine, onların Türkiye'deki uzantısı ya da ortağı durumundaki tekellere karşı verilen mücadele, sadece demokrasi planında değil aynı zamanda bağımsızlık planında da bizlere önemli görevler yüklemek tedir.

Bu paralelden olarak güncel bir bağımsızlık sorunu olarak, Türkiye ile ABD dışişleri bakanları arasında imzalanmış olan yeni ikili antlaşmaların yürürlüğe konmasına karşı etkili bir mücadele verilmelidir. Bilindiği gibi bu antlaşma henüz ABD ve Türkiye parlamentolarından geçmemiştir. Hem Türkye'nin bağımsızlığını ve egemenliğini ayaklar altına alan, hem de Orta Doğu'daki devrimci harekete, halkların ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesine karşı kullanılan ve özellikle sosyalist sisteme karşı bir tehdit unsuru olarak bölge ve dünya barışını tehdit eden Türkiye'deki Amerikan üslerinin sökülüp atılması bağımsızlıktan, demokrasiden dünya barışından yana tüm Türkiye güçlerinin en önemli görevlerinden birisidir. Ve kuşkusuz ki, bu yolda en etkili mücadeleyi vermek görevi, emekçi halkımızın tüm ilerici güçlerine düşmektedir. TÖB-DER'de bu bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesinde yerini almıştır, almağa devam edecektir.

Bağımsızlık görevlerimiz arasında NATO, CENTO, AET, Enerji Ajansı gibi emperyalist kurumlardan Türkiye'nin çekilmesi için çaba göstermek de gelmektedir. Böylece Türkiye'nin emperyalizmden bağımsızlaşması uğrunda verdiğimiz mücadele, sadece basit bir bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi olmayacak, biraz önce de belirttiğim gibi, aynı zamanda bir barış mücadelesi olacaktır.

Türkiye'deki tüm ilerici güçlerin önemli görevlerinden birisi de Türkiye'nin içine sokulmuş bulunduğu silahlanma yarışına, savaş kışkırtıcılığına ve şovenizm teşvikçiliğine karşı durmaktır. Çünkü bu politika emperyalizmin ve uluslararası silâh tekellerinin ve de onların Türkiye'deki ortaklarının politikasıdır. Emperyalist savaşlar, halklara, emekçilere kan ve gözyaşından başka, yeni yeni külfetlerden ve yüklerden başka birşey getirmez. Biz her türlü haksız savaşa karşıyız; emperyalizmin savaş kundakçılığına karşı bölge ve dünya barışını sonuna dek savunuruz, savunacağız. Son yıllarda Türkiye'de güçlendirilen şovenizm rüzgârları, «ulusal silâh sanayi» adı altında geliştirilen silahlanma yarışı ve emperyalist tekellerden silah satınalma furyası doğrudan doğruya işçi sınıfımızın ve aralarında biz öğretmenlerin de yer aldığı diğer emekçi yığınların üzerine yeni angaryaların bindirilmesi demektir. Emperyalist burjuvazinin ve onların Türk ya da Yunan ortaklarının, yani bir avuç sömürücünün bencil ve kanlı çıkarları için, on milyonlarca Türkiyeli ve Yunanistanlı emekçinin yeni yeni ızdıraplara, yeni yeni sömürü ve baskılara katlanmasına karşıyız ve sonuna dek karşı olacağız.

Biz dünyada her türlü gericiliğin baş kaynağının emperyalizm olduğunu biliyoruz. Ve biz ilericiliği savunuyoruz, ulusların bağımsızlığını savunuyoruz, ulusların sosyal kurtuluş devrimini savunuyoruz. Biz emperyalist burjuvazinin, kapitalist sistemin, bağımsızlık düşmanlığının, savaş kışkırtıcılığının, silahlanma yarışının düşmanlarıyız. Çünkü biz tüm kapitalist sistemin ve emperyalist işgalcilik ve saldırganlığın, yeni sömürgeciliğin, emperyalist savaşların yeryüzündeki baş düşmanı olan biricik bilimsel devrimci ideolojiye inanıyoruz. Çünkü emperyalizme karşı Dünya Devrimci sürecinin üç temel gücünün dayanışmasını ve bütünlüğünü savunuyoruz. Çünkü çağımızda ger-

çek devrimciliğin kriteri, bu üç temel gücün; dünya sosyalist sistemi uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketinin birlikteliğini savunmaktır.

Bu bakımdan nihai kurtuluşu ancak işçi sınıfımızın kurtuluşu ile gerçekleşecek olan biz öğretmenlerin mücadelesi sadece bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi değildir aynı zamanda dünya işçi sınıfının verdiği barış mücadelesini de desteklemek bizim görevimizdir, bizim çıkarlarımız gereğidir. Bu bakımdan TÖB-DER örgütlü tüm dünya barışsever güçlerinin yanındadır, barışın en güçlü bekçilerinin yanındadır.

Özellikle şovenizmin güçlü, egemen olduğu Türkiye gibi bir ülkede, bize — eğitim ordusuna — büyük görevler düşmektedir.

TÖB-DER'in karşı karşıya bulunduğu görev ve sorumluluklar başlıca bu noktalarda somutlanıyor. Bu görevler arasında daha acil olanlar vardır, daha az acil olanlar vardır. Ama hiç birisi diğerinden daha az önemli yada daha önemli değildir. Örgütümüzün bu belli başlı görevleri diyalektik bir bütünlük taşır. Bu bütünlüğün hedef aldığı gerici olgular emperyalist burjuvazinin başını çektiği dünya kapitalist sistemidir, tüm dünya gericiliğidir, tekellerin egemenliğidir. faşizmdir, yerli tekelci burjuvazinin ve diğer gerici ortaklarının sömürüsü ve baskılardır, ulusların eşitsizliğidir, ırkçılık ulusal baskıcılık, şovenizm ve asimilasyonculuktur, savaş kundakçılığıdır. Karşımızdaki gerici güçler ve onların temsil ettikleri olgular bir bütün olduğuna göre, bizim de biraz önce altını çizdiğimiz en önemli, en temel görevlerimiz bir bütünlük taşır. Bunlardan hiçbirisini diğerinden soyutlayamayız. Ve bu görevler sadece sosyalistlerin savunup üstlendikleri görevler değildir. Bu görevler sosyalistler başta olmak üzere tüm ilericilerin karşı karşıya bulunduğu yükümlülüklerdir. Çünkü inandığımız bilimin, benimsediğimiz ve uğruna mücadele verdiğimiz öğretinin, mücadelemizi birleştirmeğe çalıştığımız sınıfın, işçi sınıfının biliminin gösterdiği ilericilik kavramı soyut ve göreceli bir kavram değildir. Bağlı bulunduğumuz öğretinin çağımız koşullarında temsil ettiği ilericilik kavramı; emperyalizme, faşizme, şovenizme, tekellerin egemenliğine ve savaş kundakçılığına karşı olmayı öngörür.

Biz de ancak bu güçleri bu siyasal eğilimleri ilerici kabul ediyoruz. Çünkü işçi sınıfı bilimi bize bu yolu gösteriyor.

Bugün gerçekten güç koşulları yaşıyoruz. Emekçi halkımız üzerindeki bu güç koşullar, aynı zamanda, öğretmenleri ve onların devrimci demokratik yığınsal örgütü TÖB-DER'i de kucaklamaktır. Ve kabul edelim ki, gerçekten büyük sorumluluklarla karşı karşıyayız. Gerçekten, önümüzde tırmanan faşizme, azgınlaşan şovenizme, gitgide gericileşen eğitim düzenine, yükselen silahlanma yarışına ve savaş kışkırtıcılığına karşı Türkiye'nin tüm ilerici güçlerine olduğu gibi, bize; öğretmenlere ve TÖB-DER'e de büyük yükümlülükler düşüyor.

Bu görevlerin üstesinden gelebilmemiz için, devrimci öğretmen hareketini güçlendirmemiz zorunludur. Faşizme karşı daha etkili olabilmemiz için saflarımızı sıklaştırmalı, birliğimizi güçlendirmeli, örgütümüzü sağlamlaştırmalı ve işçi sınıfıyla olan bağlarımızı, ittifakımızı kökleştirmeliyiz.

Bu görevlerin yerine getirilmesi ancak tüm TÖB-DER örgütünün bir bütün olarak davranmasından, sorumluluklarını çok iyi kavramasından geçer. Bu kavrayış, bize işçi sınıfının öğretisi kılavuzluğunda en geniş örgüt tabanını kucaklayabilecek bir yönetim oluşturma görevini dayatır.

Güç koşullar altında, ve gergin bir ortam içinde süren Üçüncü Olağan Kurultayımız, bir demokratik örgütün elverdiği ölçüde en etkili, en bilinçli ve en uyumlu, en geniş tabanlı yönetimi oluşturmak zorundadır.

Ben örgütümüzün bu kurultaydan daha da güçlenmiş, daha da sağlamlaşmış olarak çıkacağına, kendisini bekleyen görevlerin üzerine daha etkili yöntemlerle, daha bilimsel yollarla yürüyebileceğine inanıyorum. Bu basit bir inanç değil. TÖB-DER içindeki hızlı bilimsel ve devrimci gelişimin bir sonucudur. Örgütümüz içindeki bölücü ve zararlı eğilimler bu kongrede çoğunluğun, hem de büyük çoğunluğun iradesiyle, kararlı ve azimli tutumuyla yenilgiye uğratılmalı, örgütü-

müzü kendi yolundan ve fonksiyonlarından saptırarak çeşitli çıkmazlara sürüklemek isteyen eğilimlere göz yumulmamalıdır.

TÖB-DER Üçüncü Kurultaydan daha da güçlenmiş olarak çıkacaktır. Daha uyumlu ve etkin bir yönetime kavuşacaktır. Ve hem tüzüğümüz ışığında, hem de burada kabul edilecek karar taslaklarının ilkeleri çerçevesinde oluşturacağı çalışma programı ile daha etkin bir çalışma dönemine girecektir.

Buna olan inancımı ve TÖB-DER kitlesine olan güvenimi bir kez daha belirterek sözlerime son veriyorum.

Yaşasın Öğretmenlerin işçi sınıfıyla devrimci dayanışması.
Yaşasın öğretmenlerin ve öğretmen hareketinin devrimci birliği.
Yaşasın TÖB-DER

İsmet ÖZDEMİR

DEMOKRATİK MÜCADELE ANLAYIŞIMIZ

Ülkemizde yüzbinlerce öğretmenin devrimci-demokratik örgütlenmesini temsil eden TÖB-DER'in kılavuzu hiç şüphe yok ki **bilimdir.** Bugün bilim örgütümüzün her kademesinde gelişen, güçlenen, yaygınlaşan biricik kılavuzumuzdur.

TÖB-DER bir sosyal örgüttür. Bir başka deyimle belirli bir toplum kesiminin çıkarlarını temsil eden bir demokratik kuruluştur. TÖB-DER'in temsil ettiği devrimci-ilerici-yurtsever öğretmen kitlesi bugün emperyalizmin ve yerli tekelci sermayenin, büyük toprak sahiplerinin, aracının, tefecinin vurguncunun ve onların hizmetinde olanların oluşturduğu bir egemen çıkar çevreleri koalisyonu tarafından baskı ve sömürü altındaki halkımızın bir parçasıdır, onun bağrında yaşayan, onun yaşantısını paylaşan ve onunla kader birliği içinde bulunan bir kesimdir. Bu bakımdan halkımızın emperyalizme, tekellerin egemenliğine, kapitalizm öncesinden kalmış toprak ağalığı, tefecilik vb. gibi her türlü sömürü biçimine, ve faşizm, şovenizm, ırkçılık gibi siyasal-ideolojik yönelimlerine karşı verdiği mücadele aynı zamanda öğretmenlerin de mücadelesidir.

Çağımızdaki bilimsel ve teknolojik devrim nedeniyle öğretmenlerin toplum içindeki, yani üretim süreci içindeki yerleri eskiye nazaran daha da önem kazanmıştır. Bilgi taşıyıcı görevini gören öğretmenler, üretim sürecine bu şekilde katılırlar ve üretimin yetkinleşmesine, mükemmelleşmesine dolaylı ama önemli bir şekilde katkıda bulunurlar. Tek cümleyle özetleyecek olursak öğretmenler üretici güçlerin iki temel bileşeninden olan insanın ve teknolojinin, her ikisinin birden gelişmesinde rol oynarlar. Bu gerçeklik günümüz dünya toplumunda sosyal sistemi ne olursa olsun bütün toplum düzenleri, bütün üretim tarzları için geçerlidir.

Günümüz dünya toplumunun bugünkü koşullarında öğretmenlere özgü ikinci özellik, öğretmen hizmetlerinin hangi amaçlar doğrultusunda kullanıldığıdır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi üretimin büyümesine üretim tekniklerinin ve üreticinin gelişmesine katkıda bulunan öğretmenler üretici güçlerin (insan ve teknolojinin) ilerlemesinde bilgilendirme yoluyla pay sahibidirler. Ama, burada karşımıza şu soru çıkar? Öğretmenlerin üretici güçlerin gelişmesindeki dolaylı paylarının etkisi ve rolü nedir? Bilim bize öğretmiştir ki, üretici güçlerin gelişimini belirleyen şey mevcut üretim tarzıdır. Yani üretici güçlerle üretim (mülkiyet) ilişkileri arasındaki uyumluluk düzeyidir. Üretici güçler tarih boyunca gelişmiştir ve gelişmek zorundadır. Ama üretici güçlerin belirli bir gelişim aşamasında toplumdaki mevcut üretim ilişkileri bu gelişimi engellemeğe başlar. Böyle bir toplum eninde sonunda, üretici güçlerin varmış olduğu üretim düzeyine (aşamasına) uygun, onun öngördüğü üretim ilişkilerini yaratır, yani yeni bir üretim tarzının (sosyo - ekonomik kuruluşun), yeni bir toplum düzeninin gelmesiyle sonuçlanır. Ve helezon şeklindeki bu gelişim, geçmişten gelip, yarına uzanan çizgide devam eder gider... Dolayısiyle üretici güçlerin gelişimini belirleyen şey, işçiler, veya diğer emekçiler, öğretmenler, aydınlar değildir. Üretici güçlerin gelişmesini veya gelişememesini, ya da azgelişiyor olmasını belirleyen şey mevcut üretici güçlerle ona uygun olan (veya olmayan) üretim ilişkilerinin meydana getirdiği bütünlüktür.

Öyleyse, öğretmenlerin bilimsel ve teknolojik devrim nedeniyle üretim süreci içinde artan önemleri esas faktörlerden temel olgulardan soyutlanarak ele alınamaz. Bu gerçeği dile getirince, karşımıza çıkan şu soru önem kazanır : Bir toplumda bütün çalışanlar yani üretime direkt veya dolaylı yoldan katılanlar üretici güçlerin gelişmesinde esas tayin edici faktör üzerinde, (yani üretim ilişki-

lerinin değişerek, yeni bir üretim tarzının getirilmesi üzerinde) etki sahibi olabilirler mi? Bu soruya cevabımız hiç kuşkusuz, «Evet» olacaktır. Çünkü üretim yapanlar üretici güçlerin büyümesine ve gelişmesine katkıda bulunurlar. Ama bu gelişim bir noktadan itibaren mevcut üretim ilişkileri tarafından engellenir. Yani üretici güçler ile üretim ilişkileri arasında çelişki doğar. Bu çelişki toplum hayatına farklı toplum kesimleri arasındaki bir çelişki veya çeşitli çelişkiler yumağı biçiminde yansır. Çıkarları üretici güçlerin gelişiminden yana olan toplum kesimlerinin böyle bir durumdaki sosyal mücadelesi ileriye doğru bir mücadeledir. Oysa bu ileri doğru akışı, yani üretici güçlerin gelişmesini engellemeğe çalışan üretim (mülkiyet) ilişkilerini korumak isteyenler vardır. Mevcut üretim (mülkiyet) ilişkilerinin ileriye doğru değişmemesini isteyen toplum kesimleri (bazı sosyal zümreler) mevcut statüden çıkar gören ve bu çıkarı ne pahasına olursa olsun sürdürmek isteyenlerdir.

Fakat toplumun ilerlemesi, üretici güçleri tıkayan engellerin kaldırılması ve yeni üretim tarzının kurulması ile toplum ileriye doğru atılım yapabilecektir. Bu çelişkinin başkaca bir çözüm yolu yoktur. Bu çelişkinin kesin ve nihaî çözümü bütün tarih boyunca daima bir ileri üretim tarzına geçmekle olmuştur. Bu çelişkinin çözülmesine gelince, demin de belirttiğimiz gibi, çözüm farklı toplum kesimlerine yansıyan çelişkinin çözülmesinden geçer. Yani belirttiğimiz bu teorik ve kategorik çelişkinin topluma yansıması farklı sosyal gruplar arasında olduğuna göre, temeldeki bu kategorik çelişkinin çözümü de bizzat toplum platformunda, yani insanları arasında ve bu insanlaırn ortak çıkarlara göre oluşturdukları sosyal gruplar arasındaki ilişkiler ve çelişkiler bütünlüğü içinde çözüme ulaşacaktır.

İşte sömürücü sınıflı toplumda farklı sosyal gruplar arasında ki çelişkiler ve ilişkiler, bu kesimlerin bir kısmının diğerine karşı toplumsal planda mücadele etmesini getirir. Bu mücadelede çıkarları biribirine yakın olan toplum grupları ittifak kurarlar. Böylece sosyal gruplar arasında temel çelişki üzerinde yükselen bir kutuplaşma meydana gelir. Bu kutuplaşma siyasal mücadele platformuna yansır.

Yazımızın ana konusu olan güçbirliği sorununun teorik özü bizce budur. Bu teorik genellemeyi öğretmenler düzeyine indirgediğimizde şu noktaları incelemek gerekir. Öğretmenler üretim sürecine katılırlar, üretim güçlerinin gelişmesine yardımcı olurlar. Ve şayet bir toplumda üretici güçlerin gelişmesini engelleyen üretim ilişkileri varsa, öğretmenler genel olarak toplumdaki yerlerini seçmek zorundadırlar. Ya üretici güçlerin gelişmesinden yana kesimlerin içinde olacaklardır, ya da karşı kanatta, yani üretimin gelişmesini önleyen tutucu - gerici kutupta saf tutacaklardır. Veya bir süre kararsız kalıp her iki kutup arasında yalpaladıktan sonra ekonomik, sosyal, siyasal olayların akışı onları tavır almağa saf seçmeğe zorlayacaktır.

Fakat böyle bir toplumda, yani üretici güçlerin gelişiminin engellendiği geri üretim ilişkilerine (ve dolayısiyle geri tutucu üretim tarzına) sahip bir toplumdaki temel kutuplaşmada çeşitli sosyal grupların yer alması temelde kendi sübjektif isteklerine bağlı ya da rastgele bir olay değildir. Bu kutuplaşmada sosyal grupları şu veya bu ya da öteki tavrı almağa zorlayan şey, bu sosyal grupların toplumdaki yerleri, çıkarları bir başka deyimle üretim süreci içindeki konumları ve üretim araçları karşısındaki durumlarıdır. Bu gerçeği hatırlatınca öğretmen zümresinin çağdaş toplumdaki yerinin ne olduğunu, hangi safta olduğunu sormamız gerekiyor. Günümüz dünyasında öğretmen kesiminin yeri tüm dünyadaki üretici güçlerin gelişmesinden yana olan toplum gruplarının yanıdır. Günümüz dünyasında mevcut üretim ilişkilerini ve geri üretim tarzlarını koruyarak, insanlık toplumunun ilerlemesini önleyen ya da önlemeğe çalışan, bundan fayda uman sosyal kesimlerin başını genel olarak burjuvazi ve özel olarak emperyalist burjuvazi çekmektedir.

Buna karşılık, üretici güçlerin gelişmesi için çalışan, insanın ve teknolojinin atılımlı ve ivmeli gelişmesi için yeryüzünde mücadele eden sosyal grup ise işçi sınıfıdır ve onun tüm ilerici yandaşlarıdır.

Öğretmenlerin günümüz dünyasındaki yerini ancak bu somut manzara ve gerçek çerçeve içinde tesbit edebiliriz.

Bugün dünya gericiliğinin başını uluslararası tekelci sermaye çekmektedir. Tekelci sermaye egemen olduğu veya direkt ya da dolaylı kontrolü altında bulundurduğu ülkelerde üretim araçlarını giderek artan ölçüde kendi tekelinde toplamıştır. Buna karşılık, sözkonusu ülkelerde, yani sömürücü sınıflı toplum ülkelerinde, nü-

fusun çok geniş kesimleri, kalabalık çalışan yığınlar tekelci sermaye ile çelişki halindedir. Tekelci sermayenin azgın gidişi ve artan tekelleşmesi, her geçen gün daha fazla sayıda emekçiyi karşısına almaktadır. Tekelci sermayenin karşısındaki başlıca sosyal kesim işçi sınıfıdır. Ama tekelci sermaye sadece işçi sınıfı üzerinde değil, nüfusun yüzde doksanını aşan toplum kesimleri üzerinde de, yani tüm emekçiler üzerinde de sömürü ve baskı kurmuştur. Şu halde çağımızda öğretmenlerin yeri sermayenin karşısında, işçi sınıfının yanındadır.

Öğretmenlerin kapitalist ülkelerde tekelci sermaye ile olan çelişkisi, onların tekelci sermayeye karşı ekonomik demokratik ve siyasal platformda bağımsızlık, demokrasi, barış ve sosyal ilerleme mücadelesine katılmalarını sonuçlar. Bir başka deyimle bir yandan bilimsel ve teknolojik devrim öğretmenleri giderek artan ölçüde işçi sınıfının yanına çekerken, öte yandan, tekelci sermayenin azgınlaşan gidişi de öğretmenleri işçi sınıfının yanına itmektedir.

Öğretmen zümresinin bir üçüncü özelliği de aydın olmalarıdır. Bu karakter onlara, bilimsel görevler yüklemektedir. Öğretmenler her aydın gibi çağın akışına ayak uydurmakta, ve devrimci-ilerici fikirlerle beslenmektedirler. Şu halde objektif-maddi koşullar gereği işçi sınıfının yanında yer tutan öğretmenler, aynı zamanda toplumun ve üretici güçlerin ilerlemesi, gelişmesi için gerekli düşünceleri ve fikir sistemlerini (öğretileri) de öğrenmektedirler. Bu ilerici düşünce akımlarının başında hiç kuşkusuz işçi sınıfının öğretisi gelmektedir. Çağdaş birer aydın olarak öğretmenler bu öğretiyle her geçen gün daha yakından ilgilenmekte, bu öğretiyi kavramakta ve onu savunmaktadırlar.

Buna rağmen bütün öğretmenlerin bu öğretiyi, bu düşünce sistemini benimsemeleri beklenemez. Bu bakımdan öğretmenler arasında farklı ilerici eğilimler bulunur. Bu doğaldır. Zaten bir de-

mokratik kuruluş olan örgütümüzün de temel ilkesi budur. Öğretmen kitlesininin tutumunu ve düşünsel tavrını belirleyen şey onların toplumdaki objektif durumundan ve temel çelişkilerinden kaynaklanan konumlarıdır ki, bu konumun da tekelci sermayenin karşısındaki kanatta olduğunu biliyoruz. Ve de, bu kanatta olmak, bu kanadın öncüsü olan işçi sınıfının öğretisini benimsemeyi gerektirmez.

Bir aydın zümre olan öğretmenler arasından işçi sınıfının ideolojisini benimseyenler de çıkabilir, benimsemeyenler de çıkabilir. İşçi sınıfının ideolojisini benimseyenler o siyasi çizgiyi işçi sınıfı dışındaki diğer ilerici düşünceleri benimseyenler de kendi seçtikleri çizgiyi dsteklerler. Bu durum bir demokratik kitle örgütü içine yansımaz ve yansımamalıdır. Çünkü demokratik yığın örgütlerinin ana ilkesi budur. Böyle örgütler içinde her türlü ilerici-demokratik eğilimli unsurlar bulunur ve demokratik merkeziyetçilik esası içinde, azınlığın çoğunluğa uyması ilkesine bağlı kalarak çalışır.

Çünkü demokratık yığın örgütleri birer siyasi parti değildir. Siyasi partilerdeki homojenlik ve görüş birliği kitle örgütlerinde aranmaz. TÖB-DER ve benzeri meslek örgütleri, esas olarak, kendi temsil ettikleri sosyal zümrenin ekonomik ve demokratik çıkarlarını koruyan meslek kuruluşlarıdır. Eğer böyle bir kuruluşta siyasal ve düşünsel homojenlik arayacak olursak; Türkiye'de farklı ilerici siyasal partiler ve çizgiler sayısında ilerici öğretmen kuruluşunun doğmasını istemiş oluruz ki, böyle bir istek demokratik meslek örgütünün amaçlarını saptırmak ve TÖB-DER söz konusu olduğunda devrimci-ilerici öğretmen hareketini bölmek anlamına gelir. Bu nedenle TÖB-DER'i bir siyasi parti gibi görmek ve onu siyasi grupların at koşturduğu bir arenaya çevirmek son derece yanlıştır, tehlikelidir. sosyal gelişime aykırıdır.

TÖB-DER bir meslek kuruluşudur. Bir demokratik yığın örgütüdür. Ona asla bir siyasi parti misyonu yüklenemez. Bu bakımdan si-

yasi eğilimi ne olursa olsun, bütün ilerici-demokratik eğilimler, bütün anti-faşist, anti-emperyalist, anti-monopolist eğilimli öğretmen arkadaşlar bu örgütte bulunmalıdırlar. Bu örgüt her türlü ilerici arkadaşın ekonomik, demokratik yığın örgütüdür. Gerici ve karşı devrimci bir görüşü taşımamak kaydıyla bütün üye arkadaşlarımız bir örgüt çatısı altında veya etrafında emperyalizme, tekelci sermayeye, ağalık-tefecilik gibi kapitalizm öncesi kalıntılarına faşizme ve şovenizme, gerici eğitim düzenine, karşı tüm bu gerici kesimlerin üst yapısına ve ideolojilerine karşı öğretmenlerin ortak mücadelesi için **demokratik örgüt ilkeleri çerçevesinde** omuz omuza mücadele etmelidirler.

TÖB-DER herşeyden önce temsil ettiği öğretmen kitlesinin demokratik-ekonomik haklarının savunucusu ve takipçisidir. Bu hakları korumak, kollamak, geliştirmek ve yenilerini elde etmek için mücadele eder. Örneğin, acilen, öğretmenler üzerindeki kıyıma karşı mücadelemiz en somut ve en sıcak uğraşımızdır. Yine en önemli ekonomik-demokratik haklarımızdan olan GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKALAŞMA HAKKI için çaba göstermek, en etkin mücadeleyi yürütmek örgütün en güncel görevleri arasındadır.

TÖB-DER'in temsil ettiği zümrelerin acil ekonomik ve demokratik haklarını gözetmek, onun uğrunda mücadele etmek, kimileri tarafından küçümsenmektedir. Özellikle TÖB-DER'e bir siyasi grup özelliği yüklemek isteyenler ve öğretmenlerin güncel taleplerini, sıcak ekonomik ve demokratik mücadelelerini önemsemeyenler, belli bir sektarizm içinde olanlar böyle düşünmektedirler. Oysa biz herşeyden önce temsil ettiğimiz öğretmen kitlesinin haklarını koruyup geliştirerek en geniş öğretmen kitlesini kucaklayabiliriz, örgütümüzü yaygınlaştırıp, güçlendirebiliriz, ve daha da büyümüş, daha da etkinleşmiş bu kitle gücüyle tekelci sermayeye karşı olan demokratik cephede daha etkince yerimizi olabiliriz.

Kuşkusuz ki, TÖB-DER'in mücadelesi sadece öğretmenlerin ekonomik demokratik alanı içine hapsolmuş değildir. TÖB-DER'in bir parti kimliğinde olmaması, onun Türkiye'de emperyalizme, faşizme ve şovenizme karşı verilen demokratik, anti-emperyalist ve anti-faşist mücadelede yer almayacağı anlamına gelmez. Tam tersine, TÖB-DER sahip olduğu büyük kitle gücüyle bu mücadelede, bu cephede yeralmak zorundadır. Fakat bu ikili mücadele birbirinden ayrı değildir.

Burada anlatmaya çalıştığımız şey şudur. TÖB-DER'i birtakım kof sloganların, kuru gürültülerin, parlak ve içi boş yaldızlı cümlelerin arkasına takıp, öğretmen kitlelerinden kopuk bir örgüt haline getirmeğe karşıyız. Faşizme ve emperyalizme karşı mücadele zaten öğretmenlerin de en aktif biçimde katıldıkları bir mücadeledir ve onların başlıca sorunudur. Ama bu mücadele içi kof parlak sözlerle yürütülemez. **Örgütlenerek ve örgütlü mücadele ederek** yürütülür. Örgütlenmek için, daha geniş kesimleri kucaklamak için kof slogancılığın ardına sığınmak, hayalci bir hat izlemek hem TÖB-DER'i kendi kitle tabanından uzaklaştırır ve daraltır, hem de dolayısiyle TÖB-DER'in devrimci-demokratik hareket içindeki yerini sarsar, zayıflatır, etkisizleştirir ve onu diğer demokratik kuruluşlardan tecrit eder.

Bu bakımdan faşizme, emperyalizme ve tekellerin egemenliğine karşı verdiğimiz genel devrimci-demokratik ekonomik-demokratik taleplerle, özlük hakları için verdiğimiz mücadele diyalektik bir bütündür, biribirinden ayrılamaz. Birisini iyi yaptığımız ölçüde, ikincisini de daha iyi başaracağızdır. Burada temel kriterimiz, temsil ettiğimiz kitlelerin özlemlerini gerçekleştirmek doğrultusunda hareket etmek, ama bununla **yetinmeyip** öğretmen kitlesine genel demokratik mücadelede yol göstermek, bu doğrultuda yardımcı ve yönlendirici olabilmektir.

Bu ikili görevi birbirinden soyutlamak yanlıştır. Birinci eğilim, yani sadece ekonomik-demokratik hakların savunucusu olmakla yetinmek eğilimi bizi ekonomizme götürür, bizim Türkiye genel demokratik hareketi içindeki görevlerimizin ve yönlendirici olma ödevimizin ihmalini getirir; ikinci eğilim ise, yani güncel demokratik talepleri küçümseme, önemsememe eğilimi de, bizim öğretmen kitlesinden kopmamızı ve bu kez bir başka yoldan, gene Türkiye'nin genel demokratik hareketi içindeki yerimizin zayıflamasını, etkisizleşmesini ve TÖB-DER'in bu mücadele içinde tecrit olmasını sonuçlar. Özetlersek bu ikili görevler bütünlüğünü gözden kaçıran her eğilim, veya bu temelden kaynaklanan her hata zinciri bizi aynı sonuca, yani etkisizleşmek, gücümüzü yitirmek tehlikesine vardıracaktır.

Burada kısaca işlediğimiz bu konuyu, ilerideki sayılarımızda daha ayrıntılı olarak inceleyeceğiz.

DEMOKRATİK GÜÇBİRLİĞİ SORUNU

TÖB-DER'in ikili misyonunu tekrar vurgulayalım :

1 — TÖB-DER temsil ettiği geniş öğretmen yığınlarının güncel ekonomik-demokratik taleplerinin takipçisi ve savunucusu olmalıdır.

Bu hakların korunması, genişletilmesi yenilerinin elde edilmesi için mücadele etmelidir.

2 — TÖB-DER bu görevi yaparken temsil ettiği öğretmen kitlesinin genel demokrasi, bağımsızlık ve barış özlemlerinin de savunucusu olmalı, ülkemizde bütün devrimci-ilerici-demokratik güçlerin sürdürdüğü demokrasi, bağımsızlık ve barış mücadelesinde hem örgüt olarak, hem de kitle olarak yerini sağlamlaştırmalıdır.

TÖB-DER bu çabalarını ancak daha güçlü örgütlenerek, örgütünü sağlamlaştırarak sürdürebilir. Bu bakımdan örgütümüzün, devrimci öğretmen hareketinin ana sorunu örgütlenmektedir.

Fakat TÖB-DER bu demokratik uğraşlarında yalnız değildir. TÖB-DER hem genel demokrasi, bağımsızlık ve barış mücadelesinde, hem de kendi özgül görevleri olan öğretmen haklarının korunup geliştirilmesi sorununda Türkiye'nin tüm devrimci ilerici güçleri ve onların çeşitli örgütleri ile birliktedir.

İşte bu birlik, Ülkemizde yaygınlaşmış adıyla DEMOKRATİK GÜÇBİRLİĞİ dir. TÖB-DER Türkiye'de tüm ilerici güçlerin ve onların örgütlerinin verdiği genel demokrasi, bağımsızlık ve barış mücadelesinde yeralan en sağlam güçlerden birisinin temsilcisidir, yani bu genel mücadelede öğretmen kesiminin genel çıkarlarını ve özlemlerini temsil eder.

Bu bakımdan bu genel platformda, aynı amaçlı örgütler ve onların kitle tabanlarıyla güçbirliği, ve işbirliği yapacaktır. Bu güçbirliği, sık sık belirtiğimiz gibi, en genelinde emperyalizme, tekellerin

egemenliğine, faşizme ve şovenizme karşı sürdürülen genel demokratik hareketin güçlenmesinin zorunlu koşuludur. Bu bakımdan TÖB-DER dün olduğu gibi bugün de bu genel demokratik hareketin içindedir. Bundan sonraki görevimiz bu hareketin içindeki gücünü, etkinliğini sağlamlaştırmak, TÖB-DER'in genel devrimci-demokratik harekete olan katkısını arttırmaktır.

TÖB-DER'in bu genel demokratik misyonu yanındaki özgül, ama, yukarıda ısrarla vurguladığımız nedenlerden dolayı aynı derecede önemli, görevi de öğretmenlerin acil demokratik-ekonomik taleplerinin gerçekleşmesi için çaba göstermektir.

TÖB-DER bu özgül mücadelede de yalnız değildir. Birincisi, öğretmenlerin acil talebi olan pekçok istek, aynı zamanda diğer çeşitli emekçi kesimlerin de talebidir. Örneğin Grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı, sadece öğretmenlerin değil, aynı zamanda tüm memur kuruluşlarının da acil talebidir. Bu kuruluşlar arasında, TMMOB, TÜTED, TÜM-DER, TÜS-DER vb.. gelmektedir. Demek ki bu mücadele aynı amaçlı demokratik örgütlerle birlikte yürütülecektir. Öte yandan, «Grevli Toplu Sözleşmeli Sendikalaşma Hakkı» yolundaki acil talebimiz işçi sınıfının da programında vardır. Bu hakka kendisi sahip olan işçi sınıfı, diyebiliriz ki bizim gibi memur statüsünde olan emekçilerin demokratik örgütlerinden daha önce bu sloganı atmış ve kendi sahip olduğu hakların, memur statüsündeki emekçilere de verilmesini istemiştir. İşçi sınıfının bu sloganı hepimizin bildiği gibi «TÜM ÇALIŞANLARA Grevli Toplu Sözleşmeli Sendikalaşma Hakkı» şeklinde somutlanmıştır. Şu halde bu mücadelemizde de paralel meslek kuruluşlarının yanısıra, işçi sınıfımızla ve onun çeşitli politik ve ekonomik örgütleriyle ve diğer tüm ilerici politik-ekonomik örgütlerle, aynı paralelde olacağız, dayanışma içinde bulunacağız. Bu demokratik mücadele içinde kardeş meslek kuruluşları, ilerici öğrenci kuruluşlarının yanısıra somut olarak güç-birliği yapmamız gereken en önemli kuruluşlardan birisi de, hiç kuşkusuz, DİSK tir ve bizimle dayanışmaya girecek, bizim isteklerimizi destekleyecek diğer ilerici sendikalardır.

Aynı şekilde öğretmen kıyımına karşı olan mücadelemizde bu zûlme karşı çıkan tüm ilerici siyasal güçlerle, kardeş kuruluşlarla

ve işçi sınıfımızın ileri sendikal örgütlenmesini temsil eden DİSK'le dayanışma içinde olacağımıza inanıyoruz. Zaten Üçüncü Olağan Kongremizin de aldığı karar bu yöndedir.

Demokratik Güçbirliğinden ne anladığımız yukarıdaki paragraflardan bellidir.

Daha net olarak vurgularsak, demokratik güçbirliğini şu ilkeler üzerinde görmekteyiz :

Demokratik Güçbirliği boş lafların edildiği toplantılar değildir.

Demokratik Güçbirliği objektif gereksinmelerin dayattığı bir zorunluktur. Bu nedenle ancak bu ihtiyaçların öngördüğü somut hedefler etrafında güçbirliği yapılabilir.

Demokratik güçbirliği ortak çıkarlar etrafında birleşmiş farklı sosyal grupların kendi temsilcileri aracılığıyla gerçekleştirdikleri bir **ortak eylemdir.** Demokratik Güçbirliği somut noktalara varmak için yapılır. Bu noktalara ise lafla değil işle varılır. Bu nedenle, Demokratik Güçbirliğinin somutu, tekrar belirtelim ortak demokratik eylemdir. . Yani pratiktir.

Böylece demokratik Güçbirliğine katılacak kuruluşların amaçsız ve hedefsiz, ne yapacağını bilmez bir durumda bulunmamaları şartır. Bu şart güçbirliği çalışmalarını göstermelik olmaktan çıkarır.

Demokratik Güçbirliğini göstermelik olmaktan çıkaracak diğer zorunlu şart ta, ona katılacak örgütlerin gerçekten de kitle tabanına sahip bulunmasıdır. Çünkü Demokratik Güçbirliğinin amaçladığı hedef belli kitle tabanlarının ortak hedefidir. Herhangi bir kitleyi veya zümreyi temsil etmeyen, eskilerin deyimiyle «kerameti kendinden menkul» birtakım göstermelik örgütlerle yapılacak güçbirliği göstermelik kalır. Veya kitle tabanına sahip örgütlerin katıldıkları güçbirliğinde böyle göstermelik örgütler ancak ayak bağı olurlar. Demokratik Güçbirliğine katılacak örgütlerin sadece amaç birliğinde anlaşmaları ve gerçekten bir toplumsal dinamiği temsil etmeleri

yetmez. Aslolan eylem olduğuna göre, yani hedefe somut pratikle varılacağına göre, **yöntem meselesinde** de anlaşmak zorulúdur. Amaca farklı yöntemlerle varmak isteyen eğilimler yöntem konusunda anlaşmak bu konuda vazgeçilmez ilkeler tesbit etmek zorundadırlar. Aksi halde, anarşi doğar. Yöntem sorununda anlaşamayanlar güçbirliği yani ortak iş yapamazlar.

Yöntem konusunda bu kadar önemle durmamızın nedeni, Türkiye Demokratik Hareketi içinde de göze çarpan yöntem farklılıklarının bazan ciddi boyutlara ulaşıyor olmasıdır.

Demokratik Güçbirliğinde dikkat edilmesi gereken hususlardan birisi de, katılan kuruluşların dar rekabetçiliğe girmemeleri, kendilerini öncülük yarışına kaptırmamalarıdır.

Geçmişte edinmiş olduğumuz deneyler bu noktanın da büyük önem taşıdığını göstermektedir. Aynı paralelde, bu çalışmalara girecek kuruluşlar biribirlerine karşı açıkyürekli olmak zorundadırlar.

Demokratik Güçbirliği çalışmalarının somutlanması genel ve özel kampanyalar biçiminde olur. Her türlü demokratik mücadele bu ortak kampanyalar, toplantılar, kitle gösterileri, yayın faliyeti, afişleme, bildiri dağıtma şeklinde somutlanabilir.

Demokratik güçbirliği çalışmaları somut hedefler etrafında çeşitli emekçi kesimlerin birleşmesi, eylem birliği kurması demek olduğundan, bu eylem birliğinin SOMUT BİR PROGRAMI olmalıdır. Bu program hem daha geniş bir tabanı bu mücadeleye katmak için zorunludur, hem de çalışmalarda kargaşa ve keşmekeş yaratmamak için şarttır.

Demokratik güçbirliği çalışmaları öne sürdükleri taleplerin gerçekleşmesi yolunda SOMUT ÖNERİLERLE çıkmalıdır. Ne istediğini bilmeyen bir demokratik mücadele olamaz., Bu demokratik haklar mücadele ile alınacak olduğundan, kendilerine karşı demokratik mücadele verilen güçlerin önüne somut önerilerle çıkmak zorundayız. Ayrıca, böyle somut öneriler, mücadelemizin daha geniş kitlelere maledilmesi için zorunludur.

TÖB-DER'in demokratik mücadele anlayışı ve demokrasi için güçbirliği, yani eylem birliği anlayışı en genelinde böylece somutlanmaktadır. Bu genel ilkelerin ve görüşlerin ayrıntılı açıklamalarını getirmek ise daha ilerdeki ilgili yazılarımızın konusu olacaktır.

EĞİTİM NEDİR ?

Hüseyin ÖZTÜRK

Eğitimin tanımı

Evet, eğitim nedir? «İnsan nedir? Ağaç nedir? Masa nedir?» sorularına benzer bir soru bu. Fakat bu basit soruyu yanıtlamanın oldukça güç bir iş olduğu kanısındayım. Çünkü **eğitim kavramı** çok karmakarışık bir **toplumsal olguyu** anlatmaktadır.

Ben bu yazımda, genel bir açıdan, önce eğitimin çeşitli tanımlarına değineceğim, sonra da insan-toplum-eğitim ilişkilerini ve bütünlüğünü değişik bir yaklaşımla açıklamaya çalışacağım. Böylece, somut ve anlaşılır bir nitelik vermek istiyorum konuya.

Bu nedenle, konumuzun ağırlık noktasını eğitim tanımı ya da tanımları değil, eğitimin açıklanması ve yaşamımızdaki yeri oluşturacaktır.

Eğitim Terimleri Sözlüğü'nde (1), oldukça kapsamlı bir biçimde, eğitimin şu tanımları yapılmaktadır:

— Yeni kuşakların, toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gerekli bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliği.

— Önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranımlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesi.

— Belli bir konuda, bir bilgi ya da bilim dalında yetiştirme ve geliştirme.

— Her kuşağa, geçmişin bilgi ve deneylerini düzenli bir biçimde aktarma ya da kazandırma işi.

— Eğitim ruhbilimi, eğitim felsefesi, eğitim tarihi, öğretim programları, özel ve genel öğretim yöntemleri, öğretim teknikleri, yönetim, denetim vb. eğitim ve öğretim alanlarını kapsamak üzere öğretmen, yönetici ve eğitim uzmanı yetiştirmek amacıyla ilgililer için düzenlenen bütün kurslara ve bu kurslarla ilgili bilimsel çalışmalara verilen genel ad.

Meydan Larousse'un (2) yaptığı tanımlar da şöyle:

— Bir çocuğu, bir kimseyi eğitmek, okutmak, yetiştirmek eylemi.

— Eğitimli bir kimsenin bu yanını meydana getiren bilgiler.

— İnsan topluluklarında kültürün geliştirilmesi için yararlanılan araçların tümü.

— Eğitmek amacıyla verilen dersler, bilgiler.

Eğitim kavramının, daha doğrusu olgusunun, çeşitli yönlerine ve niteliklerine ışık tutan bu tanımların tümü şu gerçeği vurgulamaktadır: Eğitim, gerçekten de, çok karmaşık ve kapsamı geniş bir toplumsal olgudur. Bizi biz yapan ve toplumsal biçimlenmeyi derinliğine etkileyen bir olgu. İnsanoğlunun yeryüzünde ilk görüldüğü günlerde başlayan, zamanla gelişen, genişleyen, zenginleşen ve önemi gittikçe artan bir olgu.

Şimdi, insan yaşamının her yönü ile ilişkisi olan ve onu derinliğine etkileyen bu toplumsal olguyu, genel bir açıdan, açıklamaya çalışacağım.

Eğitimin Kökeni

Eğitimin kökeni toplumdur. Başka bir deyişle eğitim, toplumsal yaşamın, özellikle toplumun ekonomik yaşamının, bir türevidir. Fakat zamanla, doğal bir etkileşim süreci içinde, toplumsal yaşam nasıl eğitimin niteliğini ve biçimini etkilemişse eğitim de toplumsal yaşamın niteliğini ve biçimini derinliğine etkilemeye başlamıştır.

Bilindiği gibi insanoğlunun yeryüzünde ilk görüldüğü günlerden beri eğitim eylemi (işi) de varolagelmiştir. Çünkü atalarımız bir yandan çok çetin yaşama koşulları içinde yaşamlarını sürdürmeye çalışırlarken, bir yandan da, toplumsal yaşamın bir gereği olarak çocuklarını ve birbirlerini eğitmeye çalışmışlardır. Örneğin, üstün bir sinir sistemine sahip olmanın ve toplumsal yaşamın etkisiyle **dil**'i (konuşmayı, düşünmeyi) öğrenen ilk **insansılar** (atalarımız) bu üstün araç (düşünme,anlama ve anlaşma aracı) sayesinde hem öteki yaratıklara ve doğa'ya egemen olmaya başlamışlardır, hem de kendilerini öteki yaratıklardan ayıran ve onların insanlaşmasında çok büyük katkısı bulunan bu üstün yeteneği-aracı (dil'i, yani konuşmayı ve düşünmeyi) çocuklarına, genç kuşaklara öğretmişlerdir. Böylece, dil aracılığı ile saklanan ve giderek çoğalıp zenginleşen bilgiler, beceriler, kurallar, alışkanlıklar, görenekler, buluşlar, araçlar ve ayratılan değerler kuşaktan kuşağa aktarılmaya ve uygarlığın temelleri atılmaya başlanmıştır.

Eğitim ve dil

İlk atalarımız, toplumsal etkileşim (bir bakıma ilkel düzeyde bir eğitim) yoluyla dil'i çocuklarına öğrettikleri günlerden beri eğitim ile dil arasındaki ilişki ve birlik sürüp gitmektedir.

Geçmiş çağlarda olduğu gibi, günümüzde de çocuğun toplumsallaşması ve kişiliğinin biçimlenmesi, eğitim yoluyla olmaktadır.

Toplumsallaşma, bilindiği üzere, insan yavrusunun (bebeğin-çocuğun) insana özgü nitelikleri ve özellikleri kazanması sürecidir. Bu sürecin temelini de çocuğun dil öğrenmesi oluşturmaktadır. Çünkü geniş anlamıyla dil olmazsa toplumsallaşma da olmaz. Bilindiği gibi, insan türünü öteki yaratıklardan ayıran en önemli ve belirgin özellik, onun dil öğrenmesidir. Yani konuşmasını ve düşünmesini, araçlar yapmasını ve maddeye biçim vermesini öğrenmesidir. Geniş anlamı ile dil, düşünce demektir. Çünkü düşünmeyi oluşturan dildir.

Konuya bu açıdan baktığımız zaman ki, doğru olan da budur, insanlığın yaratmış olduğu ve **uygarlık** diye adlandırdığımız her şey dilin (yani düşüncenin) ve dolayısiyle eğitimin ürünüdür, denebilir. Çünkü dilin öğrenilmesi (aynı zamanda düşünmeyi ve yaratmayı öğrenmek demektir bu) geniş anlamıyla eğitimle olmaktadır. İnsan enerjisini hayvan enerjisinden ayıran ve ona **emek** niteliğini kazandıran ve bu emeği yaratıcı kılan dildir, eğitimdir. Çünkü anadilini öğrenerek insanlaşan ve böylece yaratıcı-üretici bir nitelik kazanan çocuk, şu ya da bu nitelikte bir insan olma durumunu eğitime (ailenin ve toplumun onu yetiştirmesine ve yetiştirme biçimine) borçludur. Bu bakımdan eğitim, **toplumsal emeği** (ailenin ve toplumun çocuk için, çocuğu insanlaştırmak için harcadığı emeği) temsil eder.

Eğitim ve kültürel-teknolojik birikim

Çağımızda, özellikle mesleki ve teknik bir nitelik taşıyan, yaygın ve örgün eğitim yoluyla insanlar (bebekler, çocuklar, gençler ve yetişkinler) bir yandan eğitilip nitelikli (becerikli, yaratıcı, üretici ve topluma katkıda bulunan) kişiler durumuna getirilirken, bir yandan da toplumun kültürel ve teknolojik düzeyi, başka bir deyişle yaşam düzeyi, geliştirilmektedir. Eğitim, bu işi yaparken hem geçmiş çağların kültürel ve teknolojik birikimini (ki bu birikim insanlığın uygarlığını temsil eder) genç kuşaklara aktarmakta, hem de bu alanlarda gelişmeler sağlayarak bu birikimin çoğalıp zenginleşmesine katkıda bulunmaktadır.

Örneğin herhangi bir toplumda insanları belli eğitim basamaklarından geçirerek eğitmek, onları **nitelikli insanlar** durumuna getirmek demektir. Başka bir deyişle eğitim, bireyleri becerikli yaratıcı ve üretici insanlar durumuna getirerek toplumun üretim gücünü artırmak demektir. Ham insangücünü, **teknik insangücü** durumuna getirmek demektir. Ayrıca, kültür, bilim ve teknoloji alanlarında gelişmeler sağlayarak toplumun üretim yöntemlerinin ve araçlarının düzeyini geliştirmektedir eğitim. Üretim yöntemlerinin ve araçlarının düzeyinin geliştirilmesi de, doğal olarak, toplumun üretimini (gelirini) artırmakta ve yaşama düzeyini yükseltip iyileştirmektedir. Bu arada eğitimin yaptığı önemli bir görev de insanları bilinçlendirmesi ve böylece onların temel hak ve özgürlüklerine sahip çıkmalarını sağlayarak gelir dağılımının dengelenmesinde katkıda bulunmasıdır.

Eğitim ve toplumsal değişme

Sosyo-ekonomik açıdan **toplumsal değişme,** bir toplumun belli bir üretim biçiminden ve aşamasından daha ileri bir üretim biçimine ve aşamasına geçmesi demektir. Örneğin üretim, tüketim ve hizmet alanlarında örgensel enerji (insan ve hayvan enerjisi) yerine fiziksel enerjinin (maddi enerji, makine enerjisi) geçmesi, ilkel tarımın yerini teknolojik tarımın alması, kapalı ekonomiden pazar ekonomisine geçilmesi, kıralcı yönetimlerin yerlerini demokratik (cumhuriyetçi) yönetimlerin alması, ataerkil aile yapısının çekirdek aileye dönüşmesi birer toplumsal değişmedir.

Bilindiği üzere, tarihsel gelişim süreci içinde, insan toplumları belli sosyo ekonomik ve kültürel-teknolojik aşamalardan geçmişlerdir. Günümüzde de bazı toplumlar bu aşamalardan geçmekte ya da geçmeye çalışmaktadırlar. Aslında, en üst aşamalara geçmiş olan toplumlarda da sürekli bir toplumsal değişme görülmektedir. Çünkü hangi aşamada olursa olsun, hiç bir toplum duragan (statik) değildir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, her zaman ve her yerde, toplumsal değişmelerle eğitim arasında sıkı bir ilişki ve etkileşim olmuştur. Bu ilişki ve etkileşim günümüzde daha örgensel (organik) bir nitelik kazanmış bulunmaktadır.

Eğitim ve toplumsal değişme konusuna, konuyu biraz özelleştirerek, kendi ülkemiz açısından değinmek yararlı olacaktır sanırım.

Bilindiği gibi, günümüzün Türkiye'si bir geçiş dönemindedir. Genel bir adlandırmayla, Türkiye bugün tarım kültüründen sanayi kültürüne, daha doğrusu tarım toplumundan sanayi toplumuna, geçiş dönemindedir. Başka bir deyişle toplumumuz köklü bir toplumsal değişme süreci içindedir bugün. Ve bu toplumsal değişme süreci, Türkiye öğretmen ve eğiticilerini çok yakından ilgilendirmektedir.

Toplumsal değişme, geniş ve genel anlamıyla, bir kültürel ve teknolojik değişmedir. Ve çok uzun bir zaman süresi içinde oluştukları halde, kültürel-teknolojik değişmeler devrim niteliği taşırlar.

Bu nedenle, tarım kültüründen sanayi kültürüne geçiş bir **devrimdir,** diyeceğiz. Ünlü deyimi ile **sanayi devrimidir** bu. Çünkü sanayi kültürüne geçen ya da geçme süreci içinde olan bir toplumun temel yapısı (üretim biçimi ve üretim ilişkileri) ve üstyapı kurumları (eğitim, hukuk, din sanat vb) köklü değişikliklere uğramaktadır. Örneğin, insan ve toplum yaşamının sürekliliğini sağlayan enerji (geçim) kaynakları ve bunların üretim tüketim biçimleri değişmektedir. Tarımsal Devrim, avcılık ve toplayıcılıkla geçinen insanoğlunu çoban ve çiftçi yaptı. Sanayi Devrimi de çobanlarla çiftçileri, maddi enerji ile çalışan makinelerin işleticisi yapmaktadır.

Tarım kültüründe toplumun ana üretim sektörünün ilkel bir tarımcılık olmasına karşılık, sanayi kültüründe toplumun ana üretim sektörü sanayidir. Üretken (15-64 yaş) nüfusun büyük bir kısmı bu sektörde çalışmaktadır. Örneğin bazı sanayi ülkelerinde bu oran

yüzde 40-50 dolaylarındadır. Aynı zamanda bu kültürde tarım, teknik tarımdır. Bol ve nitelikli ürün elde edilen ve hem hizmet sektörünü hem de sanayi sektörünü destekliyen, ayakta tutan bir tarım.

Tarım kültüründe insanoğlu, genellikle, doğanın esiri olduğu halde, sanayi kültüründe doğaya büyük çapta egemen olmakta ve onu denetlemektedir. Tarım kültüründe kullanılan enerji hemen hemen tümüyle fizyolojik (insan, hayvan enerjisi) enerjidir, biraz da fiziksel enerji (su, rüzgâr) kullanılır. Sanayi kültüründe kullanılan enerji ise hemen hemen tümüyle fiziksel (maddi) enerjidir. Ve bu enerji oldukça çeşitli kaynaklardan elde edilmektedir. Sanayi kültüründe çeşitli enerji kaynaklarının (direkt güneş enerjisi, maden kömürü, doğal gaz, petrol, su, atom enerjisi vb.) bulunması ve kullanılması, ekonomik gelişmelere, eğitimin ve bilimsel araştırmaların yayılmasına ve yeni enerji kaynaklarının keşfedilmesine yol açmaktadır. Fakat sanayi toplumunda insan ve toplum yaşamını daha gönençli bir duruma getiren büyük ekonomik gelişmeler ve üretimin artması, yanlızca enerji kaynaklarının çokluğuna ve makinelerin geliştirilmesine bağlanamaz. Bunda eğitimin de katkısı büyüktür. Çünkü sanayi kültürü, eğitilmiş **teknik insangücü** ister.

Sanayi kültüründe zorunlu bir duruma getirilen ve süresi uzatılan (10 yıl) genel eğitim ve iş eğitimi (mesleki ve teknik eğitim) ailenin sorumluluğundan çıkarılıp topluma aktarılmıştır. Bunun başka türlü olması da olanaklı değildir.

İlkel bir kültürden gelişmiş bir kültüre, ilkel bir ekonomiden ileri bir ekonomiye geçebilmek için, toplumu oluşturan insanların eğitilmesi gerekir kuşkusuz. Toplumsal değişmenin ürünü olan yeni toplum yapısına uygun bir eğitim düzeninin kurulması gerekir. Çünkü eğitim hem toplumsal değişmelere olanak hazırlar, hem de ortaya çıkmış olan toplumsal değişmelere insanların uymalarını kolaylaştırır.

Bilindiği üzere, her köklü toplumsal değişme yeni bir insan tipine gereksinme duyar. Bu yeni insan tipinin yaratılması da eğitim yoluyla gerçekleştirilir. Örneğin çağdaş ekonominin istediği çağdaş insan (teknik insan), eğitim yoluyla yaratılmakta ve biçimlendirilmektedir.

Günümüzün toplumu (sanayi toplumu), bilimin ve teknolojinin egemen olduğu bir toplumdur. Toplumsal değişmelerin ve ilerlemelerin doğal bir sonucudur bu. Çağdaş toplumun biçimlenmesinde eğitimin etkisi çok büyük olmuştur. Çünkü toplumsal değişmelerin önemli etkenlerinden olan çeşitli buluşlar (icatlar) ve keşifler, eski çağlardan beri birikip gelen evrensel kültürün ve buna bağlı olarak uygulanan (ilkel veya modern) eğitimin ürünleridir. Ayrıca, yeni bilgilerin ve buluşların halk kitleleri tarafından benimsenmesi de bir eğitim işidir.

Eğitim ve yeni insan

Bir sanayi toplumunda, toplumsal değişmelerin ve bilimsel teknik ilerlemelerin doğal ürünleri olan sanayileşmenin ve teknolojik tarımın gerekli kıldığı ve istediği **teknik insanı** yetiştirmek eğitimin görevidir. Her sanayi toplumu, gelecek yılların da gereksinmelerini göz önünde tutarak, planlı ve programlı bir egitimle, bu **yeni insan** tipini yetiştirmek zorudadır.

Gittikçe gelişen sanayinin ve teknolojik tarımın gereksinme duyduğu **teknik insangücünün** yetiştirilmesi yaygın ve özellikle örgün eğitim yoluyla olmaktadır. İlkel tarımdan teknolojik tarıma geçmek ve sanayileşmek durumunda olan her toplum, bu yeni durumun gereklerine göre, genç veya yetişkin, tüm insanlarını eğitip yetiştirmek zorundadır. İlk, orta ve yüksek öğretim sorununu, olanakların elverdiği en kısa zamanda, yüzde yüz çözümlemek zorundadır. İş ve üretim ilkesinden yola çıkarak eğitime mesleki ve teknik bir nitelik kazandırması gerekmektedir. Çünkü sanayileşmenin ve teknolojik tarımın gereksinme duyduğu, istediği nitelikli insanları, yani bilim adamlarını, teknisyenleri, uzmanları, bilgili ve bilinçli işçileri, köylüleri yetiştirmek buna bağlıdır.

Kısacası, ilkel ve ham insangücünü **teknik insangücü** durumuna getirmenin yolu, başka bir deyişle yeni insanı yaratmanın yolu, eğitimden geçer.

KAYNAKÇA

1 — Dr. A. Ferhan Oğuzkan, Eğitim Terimleri Sözlüğü Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1974

2 — Meydan Larousse, Dördüncü Cilt, Meydan Yayınları İstanbul 1971

3 — Türkiye'de Toplumsal ve Ekonomik Gelişmenin 50 Yılı, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları, Ankara 1973

4 — Hüseyin Öztürk, Modern Eğitim Sosyolojisi, Yeni Büyük Dağıtım Yayınları, İstanbul 1974

Nevvare SARAÇ

ÖĞRETMEN OLABİLMEK

Gençler, radyodan bilgi istiyorlar :

— ... öğretmen olabilmek için ne gibi belgeler gerekli...? Yanıtı şöyle oluyor:

— 6 adet fotoğrafla, diplomanızı, sağlık raporu ile birlikte ...başvurunuz. Sınavda iyi şanslar.

Kimse de, ben öğretmen olabilir miyim, diye sormuyor. Çünkü nasıl olsa yapacağına inanıyor. Oysa öğretmenlik, herkesin yapacağı sıradan bir iş değil, kendine özgü nitelikleri olan bir SANAT'tır. Her yontucu bir heykeltraş olamıyacağı gibi, her öğreten kişi de ÖĞRETMEN olamaz.

«15 derste pratik radyoculuk» gibi öğretmen yetiştirmeyi de bir aylık süreye şıkıştıran Mektupla Eğitim uygulamacılarına bu gerçeği kabul ettirebilmek olanağı yoksa da yine de yapılacak bir şeyler vardır kanısındayım.

Önce, öğretmen olmak isteyen gençlere yardımcı olmak amacıyla, şu dört niteliğin kendilerinde bulunup bulunmadığını araştırmalarını salık vereceğim. Yanlış bir meslek seçmek yalnız kendi yaşamalarını karartmış olmıyacak, yetiştirdikleri binlerce kişinin de yaşamını olumsuz yönde etkiliyecektir.

O halde, Öğretmen olacak kişinin özünde aradığımız yetenekleri ve ölçülerimizi ortaya koyalım.

RUHSAL DENGE yahut ONURA SAYGI

Eğer anlamlı bir öksürük, bıyık altından bir gülümseme, saklanmadan içilen sigara, sınıftan çıkarken arkanızdan yükselen nahoş gürültüler, selam beklerken baş çevirmeler, tembellik, küstahlık, hatta açıkça alay edilme sizi çileden çıkaracaksa, aman sakın ÖĞRETMEN OLMAYINIZ. Çünkü siz, alınganlıktan öte, aşağılık duygusu belki de kibir diyeceğimiz bir ruhsal bunalım içindesiniz. Önce bu bozukluğun tedavisi gerekir. Her yapılan protesto neden ille sizin kişiliğinize karşı olsun, Üstelik, öğrencinin olumsuz tutumu önlenemez bir «öğrenci hastalığı» da değildir. Bize gösterilen bu olumsuz tepkinin temeldeki nedeni ona karşı olan davranışlarımızdaki sevgisiz, saygısız tutumumuzdur. Bu durumda öğretmen, suçu kendisinde arayacakken, tam bir saplantı ile «Ben kusursuzum, o kim oluyor ki beni beğenmiyecek; öğrencinin görevi, öğretmenini sevmek, saymaktır.» deyip elindeki not defterine, bileğinin gücüne, ceza yetkisine güvenirse okul «soğuk savaş» alanına döner. Baskı ve korku ile itaat sağladığınızı ve böylece onurunuzu koruduğunuzu varsayalım. Ya gencin, çocuğun, kırılan onuru, hiçe sayılan kişiliği? Onu kim koruyacaktır? Bu durumda genç, alaydan, kaba saldırıya kadar her çeşit silâhla kendini bize karşı savunacaktır.

Dengeli bir ruhsal yapıya sahip öğretmen, onuru için savaşan bu savaşçıya ancak saygı duymalı, yenilgiyi kabul ederek, barışı sağlamalıdır. Yaşadığımız olağanüstü ortamın tahammülsüzlüklerinde, sokak zorbalığında, saldırılarda, işkencelerde, öğretmen olarak dolaylı da olsa payımız olmamalıdır.

Eğer öğrencilik yıllarınız başarılarla dolu geçmiş. öğretilenleri eksiksiz bellemiş bu başarı ve bilginizle de övünüyorsanız, ÖĞRETMEN OLMAYINIZ.

Öğrenci karşısındakinin, elektronik beyin, canlı ansiklopedi, ya da ayaklı kütüphane olmasından rahatsızlık duyar. Bilgisizliğinizi yakalamak için de beklenmedik sorularla, en güç problemlerle sizi dur-

madan sınavdan geçirir. Böylece bizde, bilgiden daha değerli olan bir şeyler aradığını anlatmak ister.

Öğrencinin aradığı «Üstün insan» değildir. Ona, halden anlıyan ÖĞRETMEN-ARKADAŞ gereklidir. İçindeki bocalamaları, tutarsızlıkları, dürtüleri, kusur ve ayıpları olağan karşılayan, yardıma hazır bir dost yüreği arar o.

Bunu başarmak için çocukluk ve gençlik duygularınızı canlı tutun, açık yürekle eksiklerinizi, nasıl bunalımlardan geçtiğinizi onlara söyleyin. Yardımlarını isteyin, başarılarını övün, üstün olduklarını kabul edin, göreceksiniz, onlar ne kadar cömerttirler; bir alsalar, on verirler size.

Fakat onları değerlendirmekte sakın BİLGİYİ ölçü almayın. Pinti bezirgânlar gibi kılı kırk yararak not vermeyin. Bilgiye boşveriniz. Nasıl olsa her şeyi öğretemiyeceksiniz. Üstelik öğrettiklerinizin çoğu da gereksiz, gereksiz oldukları için de hemen UNUTULACAK ek şeylerdir. Gerektiğinde bilgiyi nereden, nasıl arayıp bulacağını öğretin yeter. Asıl göreviniz, ÖZGÜR DÜŞÜNEBİLMEYİ, DÜŞÜNCELERE SAYGILI OLMAYI öğretmektir.

Siz böyle bir kişi iseniz ÖĞRETMEN OLABİLİRSİNİZ.

SANATÇI GİBİ YARATICI OLMAK

Bir yıl önce anlattığınız hikâyeyi, vardığınız yargıyı, bir sınıfta verdiğiniz örneği bir derste kullandığınız kanıtı bir daha kullanmayınız. Her şey nasıl değişmekteyse siz de öyle değişmektesiniz. Aynı sözle derse başlıyan, aynı yerde durup önceden bilinen sözlerle öven, azarlıyan, kısaca donmuş, kalıplaşmış bir öğretmen olmaktan kaçınınız. Kendi kendinizin taklitçisi olmayın ki, hiçbir öğrenciniz de sizi kolayca taklit edemesin. Bu sizin kendinizi denetlediğinizi, yenilediğinizi kanıtlar.

Tek düzelik ilgiyi söndürür, bıkkınlık, öğretmeni on yılda ihtiyarlatır. Öğretmenlik sürekli gençlik ister. Siz sınıfa girerken bütün dertler, sıkıntılar, yorgunluk, hattâ hastalık bile sınıfın dışında kalmalıdır. Sizinle birlikte canlılık yaşama sevinci, araştırma heyecanı sınıfa dolmalıdır.

Değişmesini bilirseniz, ilk günün heyecanını ömür boyu sürdürsünüz. Değişmezlik kitaplardadır. Kitabın görevini yüklenmeyin. Öğretmen geçmişte değil çağının içinde yaşar, onu anlamaya çalışır. Onun görevi, değişen toplum yapısı içinde oluşan yeni değer yargılarını, bilimin yeni işlevini araştırmak, daha sağlam bir yapı kurmak için yeni bileşimler aramalarında öğrenciye yardımcı olmaktır.

Her gün sahneye çıkan, beğenilmek isteyen bir sanatçı heyecanıyla sınıfa girmiyecekseniz, hiç olmazsa yılda bir kez, çok seçkin seyirci önünde en büyük oyununu sahneye koyan bir sanatkâr gibi işinizi ciddiye almıyacaksınız ÖĞRETMEN OLAMAZSINIZ.

DOĞAYA YA DA AŞKA SAYGI

«Sz hiç âşık oldunuz mu?» desem, bu sorumu irkilmeden, yüzünüz kızarmadan, ya da kızmadan karşılıyabilir misiniz? Eğer bugüne kadar kimseyi sevemedinizse belki de karşı cinse saygınız ve güveniniz yoktu. Vakit geçirmeden bu eksiğinizi tamamlayın.

Önce dürüstlük, biraz alçak gönüllülük, biraz hayal gücü, yakınınızda sevilmeye değer güzellikte biri olduğunu size gösterecektir. Sevilmeyi beklemeden sevmesini bilmek, en güzeli de budur.

İnsan, doğa, yurt sevgisi bir bütündür. İnsan yüreği bunları birbirinden ayırmaz. Bu gerçeği kabul edemiyen kişi de ÖĞRETMEN OLAMAZ. Sevgi ile zenginleşmemiş kişi, kuşları, bulutları, çiçekleri, yağan yağmuru, süren tomurcuğu yalnız gözleri ile görür, ama gösteremez. Sevinci, neşeyi, heyecanı, mutluluğu belki tanımlar ama, ruhlara aşılıyamaz.

Oysa yüreği sevgi ile dolu, yüzü aydınlanmış öğretmen sınıfa girince sınıf aydınlanır. Bu öğretmen, öğrenci çantalarını, cepleri, defterleri, polis gibi aramaz.

İstemeden eline geçen bir aşk şiirini, bir mektubu, bir fotoğrafı saygı ile korur. Sergilemez, akrep tutmuşa dönmez. Sevdiğinden dolayı hiçbir genci ayıplamaz, alaya almaz, disiplin kurullarına çıkarmaz.

Kısaca derim ki genç gönüllerde sevgiyi yeşertmek için elinizden geleni yapınız. Sevginin yaşadığı yerde, bağnazlık, bayağılık, kin, nefret barınamaz. Sevgi doğal olduğu için ahlâklıdır.

Hangi dersin öğretmeni olursanız olun SEVGİYİ ÖVÜN. İki cinsin uyumunu yüceltin eşitliğin güzelliğini, birbirlerine güvenmeyi öğretin. Cebinizde daima güzel bir SEVİ ŞİİRİ bulunsun. Coşkuyla okuyun. Sınıfta ilk duyulduğu zaman görülen anormal tepkileri, aşağılayıcı gülmeleri, ilkel davranışları, giderek, utanıp kızarmaları silene kadar bu çabanızı sürdürün. Sevginin acıkmak kadar doğal olduğunu kabul ettirene kadar bu çalışmanızı sürdürün. Ancak o zaman foto-romanların, sesk filmlerinin, çevresini saran sağlıksız ilişkilerin yarattığı yanlış yargılardan onu kurtarmış olursunuz. Gencin en büyük problemi cinseldir. Ve ona sizden başka yardım edecek kimsesi yoktur.

İşte böyle öğretmen adayı arkadaş, bu niteliklerin tümünü kendinde buluyorsan al belgelerini, gerekli yerlere başvur. Sen ÖĞRETMEN OLABİLİRSİN.

Ya sen, öğretmen arkadaşım? Bu yazıyı hiçbir sansürden geçirmeden öğrencilerinle okuyup tartışabilecek misin?

Yoksa bazı bölümlerini atlamayı uygun mu buluyorsun?

Yoksa... yoksa tümünü yırtıp çöpe atmak mı geliyor içinden? Önce sana acırım. İtilmiş, horlanmış, onuru kırılmış, sevilmemiş kişi olduğun için. Ama seni aramızda görmek istemem. Sakat ruhunun olumsuzluklarını, öğrencilere aktararak, sevgisiz, onursuz, özgür düşünceden, yaratıcılıktan yoksun kişiler yetiştireceğin için. İstersen daha açık konuşayım... Biz böylelerine FAŞİST kafalı deriz de...

SEKS FİLİMLERİ SALGINI

1950-1960 yılları arasında, Türkiye'de kovboy (western) filimleri salgını vardı. Bu ve buna benzer filimlerle, halk yavaş yavaş Kapitalizme ve Kapitalizmin tüketim fonksiyonuna uymağa alıştırılıyordu. Clark Gable-Gregory Peck-Henry Ford ve daha niceleri Amerikan sinama sanayinin bize tanıttığı "jön" lerdi. Kuzey-Güney ve Kızılderili savaşları, zenci beyaz ayrımını konu edinen filimler Türkiye'de gösterilmeğe başlandı. Bu filimlerde Amerika ve Amerikan yaşamıdır konu. Amerikalı vatandaşın değer yargılarını ve Kapitalizmin övgüsünü bu filimlerde görmek mümkündür. Diyebiliriz ki, kapitalist ekonominin propagandasını Holywood dan ithal edilen filimler kadar Türkiye'de hiç kimse yapmamıştır. Bu tür filimlerde sadece Kapitalizmin övgüsünü görmek kısır bir görüş olabilir. Ancak ithal malı filimlerin Türkiye halkına daha neler neler getirdiği, getirmek istediği ayrı bir yazı konusudur.

Şimdi ise, kovboy filimleri yerine, pornografi, yani seks filimleri moda olmağa başlamıştır. 969'da Danimarka'da açılan seks fuarının seks filimlerine başlangıç teşkil ettiğini söylemek mümkün. Bazı filimcilerimiz kovboy filimleri bile yapmağa başlamışlardır. Ancak «Türk Kovboy filimleri» piyasada tutunamadı. Şimdi ise, filimciler seks filimlerini taklit etmede, halkın bu filimlere rağbet etmesi üzerine başarılı olmuşlardır dememiz mümkündür. Şimdi seks filimleri konusuna yakından bakalım :

Bir yönetim ki, zararlı ya da müstehcen bahanesiyle kitap toplatır, yasaklatır. Öte yandan en açık filimleri gösteren sinemacılara hiç bir müeyyide uygulamaz. Hükümet ortağı bir parti, manevi kalkınma, önce ahlak diye söylenip durur. Yine öte yanda, en açık saçık, ve sanattan tamamen yoksun filimlerin gösterilmesine ses çıkarılmaz. Nasıl iştir bu? Hem «Maneviyat ahlak» diyeceksiniz sonrada, anlayışınıza tamamen zıt, seks filimlerine hiç ses çıkarmıyacaksınız. Bunun nedenlerini şöyle sıralamak mümkün:

1 — Çarpık Kapitalizm düzeni, artık filimlerle de olsa, eskisi gibi savunulmamaktadır. Çünkü halkın bilinç düzeyi, bu filimlerin seviyesini çoktan aşmıştır. Halk artık gördüğü filmi bir eleştirmen gibi eleştirebiliyor.

2 — Sinemacılara (rezalet seks filimleri çevirmelerine rağmen) hükümet destek olmaktadır. Bu destek olmanın arkasında, seçim ve oy hesapları vardır.

3 — Hiç bir sanat değeri olmayan seks filimleri ile, halkın olumlu düşünmesine engel olunmak istenmektedir. Halkın toplumsal ve ekonomik sorunlara yabancı kalmasını isteyen güçler, seks filimlerine alabildiğine özgürlük tanımışlardrr. Böylece resim aptalı tipler yetiştirilmek istenmektedir. Böyle tipler için bencillik, kendini düşünme (Ego) en önemli sorundur. «Her koyun kendi bacağından asılır.» fikri ile hareket ederler. Toplum onlar için her zaman ikinci planda gelir.

4 — Neden ilerici yazar ve çizerlere uygulanan sansür ve kitap toplatma. halka hiç ama hiç bir şey vermeyen sinemacılara da uygulanmaz? Yönetenler yasaları herkese karşı aynı tarafsızlık ve içtenlikle uygulamak zorundadırlar.

Sinemacılar, halka artık daha ciddî. eğitici, öğretici filimler götürmek zorundadırlar. Halkı aydınlatıcı filimler yapmak isteyen yönet-

menlerimize, böylesi sinemacıların gölge etmemelerini de dileriz. İlerici devrimci oyuncularımızdan da, seks filimleri furyasına son verecek girişimlerini beklemek hakkımızdır.

Devrimci sanatçılar, devrimci sanat uğruna verdikleri uğraşlarla yüceleşirler. Halkın nazarında ancak o zaman ölümsüzleşirler. Yönetmen ve oyuncularımızdan «Arkadaş» «İzin» «Zavallılar» ayarında hatta bu filimlerdende üstün değerde filimler bekliyoruz.

Niyazi ASLAN
(Öğretmen)

ÇELTEĞİN KÖMÜR TÜRKÜSÜ

Bu sıra
Azdı yine kara suratlı ekmek
Azdı yine açık saldırılarıyle,
Teroburları ve onların ortakları,
İstiyorlar
Daha çok sömürerek
Daha çok mezara
Delikanlı gövdeleri düşürmek,
Bu sıra
Her gün daha düz
Habire çiğneniyoruz.
Sömürün bire
Kazanlara, fırınlara
Tonya'dan getirdik bu koru,
Kayadüzü'nden, Merzifon'dan getirdik,
Biz karınca inadıyla her gün daha gürbüz.
Dehlizlerden
Gün ışığına yuvarlıyoruz,
Siz fabrikalara, şirketlere
Bankalara, tahvillere
Zincirlere doğru sürün,
Sömürün
Kuvvetle basın ökçenizi
Açlıkçan sarpa sarmış bu ömrün
Çözün gevşiyen iplerini,
Göremeden karanlığa kınalanmış dölümü
Gülemeden şafağa
Kaldırın kömürün
Koynundaki ölümü.
Kömür
Çeltek'te hayatımızı yatıranlara
Kara sevdalı dünür,
Yeter bre, dür gayrı bu kirli yoz defteri,
Çeltek linyit ocağında
Grizu kadar birden
Alev aldı derdimiz

Zulmün sarı sıcağında,
Grevdeyiz,
Hız ver direnişimize kömür
Hız ver yalım inişimize,
Kömür
Teroburların senin
Akrepten daha sinsi ve nankör,
Dehlizlerden apak gülen yüzümüze
Dayanamadılar
Kundak soktular grevimize
Dostlardan kan sızdırdılar,
Neydi o, günlerce
Omuzlarımız yapıştı birbirine
Halay çektik
Kuduran öfkelerine,
Suyu bitene su
Umutsuza umut
Gücü yitene güç yetirdik.
Ve biliyoruz ölenlerin hâlâ
Yumrukları sıkılıdır tabutlarda
Hâlâ başlarında belâ.
Kömür
Bu senin ettiğin küfür
Bu sarı çıyanların canımıza yettiği
Ne kâğıtlara sığar ne de mermere,
Ama şu çıplak sözleri
Kondur unutmadan, hayınlık defterine,
Fırladı ocaklardan uykusunu yenen dev
Katillerin böğründe patlamaya kararlı
Acıya ve kine doymuş karbondur
Sosyalizmin ateşiyle besili hıncı.
Ciğerlerimize küf
Dostluğa kan sızdıran
Ambarı kalleş kömür,
Biz de şunu unutmayız:

Tetik değilse yürek
Kazandığı mevzileri canla ödermiş geri,
Öğrendik
Boşuna denmemiş grev
Kavganın harman yeri:
Dün
Toprağa aç acına sürgün
Ter yüklettik vargellere,
Bugün
Partimizden selâm aldık
Kan taşıdık yediveren güllere,
Yarın
Dünyaya haber saldık
Zincirleri kıra kıra
Vuracağız engellere.

SEYYİT NEZİR

HERŞEY AÇIK

Herşeyi biliyoruz; açık.
Umut kalmadı bürokraside:
Ne kavga, ne özgürlük, ne ölüm,
Sırt vermiş bir güzelik acının gerisine,

Herşeyi biliyoruz; açık.
Kimlerin elinde devlet yönetimi,
Ve kimler kurtaracak günü gelince
Kör karanlıktan düşünceyi.

Herşeyi biliyoruz; açık.
Sesimiz onlarla sıcak ve gür,
Omuz omuza durunca elbet,
En cılız yürek de büyür.

Herşeyi biliyoruz; açık.
Yakın değişmesi dünyanın.
Tartımız tek, ölçümüz doğrulanmış,
Yol ayrımındayız karşı olmanın.

Ahmet UYSAL

ÖLENLERE DAİR ŞİİRLER

Şu günlerde durup dururken
Sisli şeyler geliyor aklıma
Mesela hemen Puşkin'i okumak
Atış yapmak kol üstünden
Sonra oturup şiir yazmak
Ölenlere dair

Zor şey acılara alışmak
Ve sabırlar düşürmek alnına
Akan suların

Kötü günler yaşadı ülkem
Kaysıların çiçek zamanı
Ama birşeyler yitirmedi onurundan
Daha da kabardı suların hıncı
Yiğitçe verilen kavgalar için
O yüzden sokulu durur
Belimde öfkem

Ey gururu taşıyan omuzum
Sevdayı yücelten yumruğum
Unutma ilkyazların ortalarını
Hakan'ı Burhan'ı ve Eşari'yi

ABDULKADİR BULUT

ANLATMAK KOLAY ANLAMAN ZOR

(Bir Demokrat'a)

şimdi
ölmekte değil boğazlanmakta yavrular
bir başka biçimde şimdi
dağlanmakta gözlerimiz
zindanlarında orta çağların
yeni silahlarıyla arenada
yeni gladyatörler
anlıyacağın yirminci yüz yılın
zulmü biraz değişik
biraz başka

bir başka karşılıyor insanlar
ölümü burda
sevişirken sevinçlerle kol kola

benim ülkemde
benim ülkemde mesela
yirminci yüz yılda yaşanıyor demeğe
biraz medeni (!) cesaret ister
biraz zordur türküleri güldürmek

biraz yaşlı çocuklar
ihtiyarlar çocuksu
gariptir fakat
sabırlı bir savaşçıdır herbiri
ve oldukça duygulu
ölürken ve öldürürken
kılları kıpırdamaz da
bir türkü dinleseler mesela
saatlerce ağlarlar

kara çok karanlık günlerde
zor işler içindeyiz

belimizde tabanca
elimizde kelepçe
çocuk gözlerinin birinde yaş
birinde sevinç
göğsümüzün bir yanında ölüm
yaşam dolu bir güç var
diğer yanında
var olmanın peşinde
türkü çoğaltıyoruz

kemiklerle doludur dağlarımız
ovalarımızda tohum
eşiğindeyiz birşeylerin
yan yanadır varlıkla yokluk
birisi uç verecek
yenecek biri

kurşunlara çıkacak
savaşlarda özgürlük
bir bayrak gibi
senin elinde belki
alanlara çıkacak
yıkarak eskiyeni haykıracak özgürlük
bir çiçek belki
belki de
bir tutsaklık olacak
fakat var olacak her zaman
ve dikilecek burçlara bir gün

şimdi benim ülkemde mesela
açlık ve zülum vardır
ölüm vardır erken çalar kapıyı
şimdi benim ülkemde insanlar
şükrederler yokluğa
susarlar öyle

kara hücrede zaman
şimdi benim ülkemde
bir ses gibi kesilir
şimdi benim ülkemde nefes almıyor
soluk değildir özgürlük
şimdi burda yirminci yüzyıl
yirminci yüzyıl değildir diye
benim ülkemde yarın
yarın kimindir

sana belki
anlatmak kolay
anlaman zor
sana göre biraz kolay bu işler

dilimize kurşun dökmeliyiz
avuçlarımıza yürek
göğsümüze soluk
gözlerimize sevinç almalıyız
etten ve kemikten
yıkılmayan
bir heykel olmalıyız

karalar içinde gelinlerimiz
bunu anlaman zor
analar duvar gibidir
destan yazdı babalar
şimdi gençlerimiz
umut taşımaktalar
birer güneş gibi her biri
gün bu gündür işte
gün bu gün
şimdi türküler yapmalı
şimdi türküler
çoğaltmalıyız

Özgür GÜNEŞ

ÖYKÜ

BEZ

Mehmet SEMİH

Alabildiğine uzanan dar koridorun tavanından sarkıtılmış yanmayan karpuzlar loş koridoru biraz daha karanlık gösteriyordu. Sağlı-sollu özenle yerleştirilmiş kanepeler, hemen hemen her kanepenin yanı başında duran ayaklı beyaz küllükler... Az ötede yangın söndürme cihazları, kum kovaları duruyordu.

Hastabakıcı İsmail, oturduğu kanepede beyaz gömleğinin düğmelerini ilikledi, geriye doğru yaslanıp esnedi. Ellerini pantolonunun cebine soktu, sırtını iyice geriye verdi, bir süre olduğu gibi kaldı. Sağ cebinden tesbihini çıkardı, içinden mırıldana mırıldana çekmeye başladı. O an aklına Başhekim'i getirdi:

— «Amma da adam be, ne tesbih çekmemize dayanabilir ne de... Hemi de ağız dolusu bağırır. Bak şo adama, kızmadan da bi türlü edemez» diye geçirdi aklından. «Her işe kusur bulur. Bazı sıralar adamı tokatlar bile. Tokatlar mı tokatlar. Başhekim beyler hep böyle olmaz mı? Neme gerek, iyi has adamdır. Beni bir kez olsun tokatlamadı. Gene de güven olur mu?.. Olmazzz!...»

İsmail, Başhekim'den hiç tokat yememişti, Başhekim'i gördüğü yerde ayağa kalkar, O'na daima saygı gösterir, içinden geçirdiklerini ise dışa vurmak istemezdi. Dudaklarını kıpırdatır, içinden bir küfür sallardı.

Otuz üçlük tesbihini belki beşinci kez çekiyordu.

Esnedi, bir kaç defa gerindi. Memleket türkülerinden birini tutturdu. Elindeki tesbihi kanepenin üstüne bıraktı, bacak bacak üstüne attı, iki kolunu da kanepenin sırtlığına doğru uzattı. Alabildiğine uzanan koridorda İsmail'in mırıldandığı memleket türküsü hafiften yankılanıyordu.

Gözleri karşı duvardaki büyük afişe takıldı. Afiş boylu boyunca duvarı kaplıyordu. Bir hemşire; işaret parmağını dudaklarının üstüne diklemesine tutmuş, «sus» diyordu sanki İsmail'e. O an mırıldandığı memleket türküsünü kesti, başını yere dağru eğdi. İrkilir gibi oldu, kulağına bir tıkırtı yeldi. Tıkırtının geldiği yana baktı, görünürlerde kimseler yoktu. Aldırmadı, Karısını, çocuklarını düşünmeye başladı...

Kanepenin üstüne bıraktığı tesbihini cebine soktu. Yine Başhekim aklına takıldı. O'nu sert bakışlarını, şişman ve kırmızı yüzünü anımsadı :

— «Amma da adamla nöbete çattık, tuh olsun bir daha mı!»

Gülümsedi.

Kendi gece nöbetlerinden kaçtığı günleri gözönüne getirdi, içinden söylendi :

— Şo nöbetler de hayırlısıyla bitti mi artık nöbet falan yok. Hıdır'a beş, Usman'a üç, Kenan'a bir, haaaa... bir de Hilmi'nin nöbeti var... Topu topu ne eder ki? Hepsi on gece, on gecenin lâfı mı olur? E, zamanında şoracıktan ben kaytarıyordum. Neyse... Emme onların yaptığı da biraz ayıp. Ardı ardına on gün de nöbet tutulur. mu?... Adam sende... Aldırma.

Gözleri boş koridorları dolaştı, kulak kesildi bir un. Sonra bazı hastaların ihtiyacı olan araçları akıl etti. Koğuşları dolduran hastalardan hiç birinin sesi çıkmadığına sevindi. Tam koridorda dolaşmak için ayağa kalkacaktı ki, o an caydı. Başhekim'in odasının bulunduğu yerden bir kapı gıcırtısı kulağını tırmaladı, içi bir garip oldu. Tiz bir gıcırtıydı. Hemen oturduğu yerden doğruldu, kapının gıcırdadığı yana doğru seğirtti.

Başhekim odasının önünde duruyordu. İsmail'i tepeden tırnağa süzdü, gözlerini İsmail'in zayıf yüzüne dikti. İsmail korkudan sarardı, titredi. Başhekim, İsmail'e doğru ilerledi. İyice korkmuştu İsmail, suçlu suçlu bakıyordu. Başını önüne eğdi, ellerini göbeğinin üstünde birleştirdi. İçinden: «boku yedik,» diye geçirdi. Başhekim burnunun üstüne oturttuğu gözlüğünü usulca çıkardı, ağzına tuttu, gözlüğünün camlarını hohladı, sonra beyaz önlüğüne gözlüğünün camlarını sildi, deri kılıfına yerleştirdi gözlüğünü. İsmail, bu kez Başhekim'i süzdü, «nerdeyse bir tokat patlatır» diye içinden mırıldandı. Dalmıştı bir ara, koridorun yanmayan karpuzlarına bakıyor. yanmayan karpuzların kaç tane olduğunu sayıyordu içinden. Başhekim, kaşlarını çatmıştı... İsmail hâlâ saya saya bitiremediği karpuz lambalara hayran hayran bakıyordu. Birden Başhekim'in kalın sesi :

— «Demin burdan kim geçti?»

İsmail, biraz daha şaşırdı, biraz daha durakladı :

— «Yooo...» diye uzatıverdi.

Başhekim sinirlenmişti :

— «Ne demek yooo? Geçti mi, geçmedi mi?» dedim sana.

— Hayır geçmedi kimsecikler Başhekim beg.

— Söyle bakalım hastabakıcının görevlerini!

İsmail'in alnından ter fışkırıyordu adeta. Bunca yıllık hastabakıcı İsmail'e böyle bi soru ilk kez soruluyordu. Gözlerini kaçırdı, azıcık sağa kaydı. Dudaklarını ısırdı.

Başhekim iyice içerliyordu İsmail'e:

— Söyle ulan dürzü senin görevlerin ne!..

Sözcükleri ağzında yuvarladı, utandı, bakışları derinleşir gibi oldu:

— Be, benim görevle... görevim: hastahaneyi beklemek!

— Ulan bana bak adamı çileden çıkarma.

— Efendim?

— Sen hastabakıcı mısın? Bekçi misin? Kapıcı mısın?

— Ben efendim hastabakıcıyım.

— E, bak gördün mü... demek ki, hastabakıcıymışsın.

— Evet.

— O halde?

— ...

— Yaaa...

— Peki başhekim beg.

— ...

Başhekim uzak gözlüğünü deri koruyucusundan çıkardı, burnunun üstüne oturttu. İsmail'i yakasından tuttu hafifçe sarstı:

— Senin görevin hastaları yoklamak, ihtiyaçlarını görmek, çevreyi temizlemek...

— doğru başhekim beg:

İsmail'in yakasından elini çekti:

— Şimdi say bakalım görevlerini.

İsmail görevlerini saydı, yarı kekeledi, yarı yüzü kızardı, utancından başhekim beyin yüzüne bakamadı.

— Ha... işte değil mi ya. Senin görevlerin bunlarmış demek.

İsmail derin bir soluk aldı. Rahatlamıştı artık.

Başhekim:

— Bak ben oturan adamı hiç sevmem, durmadan dolaşacaksın. Hiç durmak yok! Demin birinin sesini duydum, irkildim. Sesin geldiği yanı dinledim. Odadan dışarı çıktım ki, sen oturmuş keyif çatıyorsun. Olur mu? (Güldü!)

İsmail görevinin kutsiyetini kavramıştı ki:

— Olmaz, diye ünledi.

— Eeeee?..

— Efendim o halde dolaşacağım.

Başhekim gözlerini iyice açmış, İsmail'in söylediklerini dinliyordu. Bir çoklarını görmüştü uzun doktorluk yılları boyunca... İsmail'in yaptığı işlere bir türlü akıl erdiremiyordu. İçinden söylemediği söz, etmediği küfür kalmamıştı. Çok kızdırırsa hemen hazırlayıverirdi İsmail'in işten çıkış kağıtlarını. Yeter ki kafasına esmesindi.

— Hadi dolaş bakalım, demin içeri girene de bakıver. Neyin nesi? Ben de odadayım gelip haber verirsin.

İsmail mıh gibi çakıldı olduğu yere:

— Emredersin, dedi.

Başhekim odasına girdi.

İsmail, elindeki mendili alnına götürdü terini sildi. Alabildiğine uzanan koridorun tâ öte ucuna doğru yöneldi. Merdivenlerin olduğu yerdeydi... Durdu... trabzana dayanıp yarı beline kadar sarktı, aşağı

baktı. Birinin kıpırdandığını sezdi, sesi iyice dinledi. Merdivenleri diri adımlarla korkusuzca indi. Merdiven boşluğuna sinmiş bir adam! Kasketi hafif sağa yıkık, elinde gazete kağıdına sarılı küçük bir paket vardı. İsmail şaşırmıştı! Kasketli adam İsmail'e kasketli adam'a bakındı, dudakları kıpırdadı :

— Ne arıyon hemşerim? diye sordu.

Kasketli adam korkmuştu, gözlerini iyice açtı, kasketini ortaladı:

— Hıçç... diye mırıldandı.

İsmail;

— Elindeki ne öyle?

Kasketli adam elindeki paketi ceketinin içine gizlemeye çalıştı.

İsmail diretti :

— Ver bakalım onu, dedi.

Kasketli adam ilkin ceketinin içine gizlediği paketi vermek istemedi, ceketinin daha da içine sokmak için elini koltuğunun altına götürdü. İsmail, adamın paketi vermek istemediğini iyice anlamıştı :

— Versene hemşerim nedir o bi bakalım!

Kasketli adam koltuğunun altına soktuğu paketi çaresiz İsmail'e uzattı. İsmail gazete kâğıdına sarılı paketi hemen açtı. Kasketli adam'a baktı. Paketin içinden küçücük bi önlük çıkmıştı :

— Ula nedir bu?

Kasketli adam oturduğu basamaktan kalktı :

«Bezzz...» diye uzattı.

İsmail, Kasketli adam'ı peşine taktı, merdivenleri çıktılar, alabildiğine uzanan koridoru geçtiler. Adam ayaklarını sürüye sürüye İsmail'i izledi. Başhekim'in odasının önündeydiler. İsmail kapıyı hafifçe vurdu içeri girdiler. Kasketli adam, İsmail'in arkasına gizlenmeye çalışıyordu. Doktor beyin şişman bedenini, asık yüzünü görünce iyiden iyiye korkmuştu.

Başhekim adam'ı inceden inceye süzdü. Bir türlü karar veremedi neyin nesi olduğuna!?. Alaylı alaylı güldü sadece. İsmail, adam'ı nerde gördüğünü, içeri nasıl girdiğini anlattı bir bir.

Başhekim, Kasketli adama :

«Ne ararsın gece yarısı burda?» diye sertçe sordu.

Kasketli adam :

— Hiçççç...

— Hiç olur mu be! Hiç'se niye dolanıp duruyorsun hastahanede? Nerden girdin?

Kasketli adam düşündü, elini şakağına götürdü, sonra elmacık kemiğine doğru kaydı nasırlı eli :

— Bahçe kapısından, dedi.

Başhekim :

— Niye girdin?

— Benim garı doğuracak ta o'na bakmak için girdiydim.

— Gece yarısı bakmak için hastahaneye gelinir mi?

— .....!!!

— Saat kaç oğlum, saat kaç? diye bağırdı Başhekim, Kasketli adam'a.

Kesketli adam başını önüne eğdi, belli belirsiz bir şeyler düşünüyormuş gibi yaptı. Utandı, iliklerine dek titredi. Elini cebine sokacaktı ki, caydı.

Başhekim, İsmail'e :

— Elindeki ne? diye sordu.
İsmail, Kasketli adam'ı gösterdi :

— Bunun, dedi.

— Onun olduğunu biliyorum, içindekinin ne olduğunu soruyorum sana.

— Bez efendim, bez.

Kasketli adam gözlerini başhekim'e dikmiş donuk donuk bakıyordu. O, ne dese söylediklerini dinliyordu. Konuşulanları anlamaya çalışıyor, bir türlü akıl erdiremiyordu başhekim beyin dediklerine.

Başhekim, İsmail'in elinde tuttuğu bez parçasını aldı. İsmail hemen ellerini göbeğinin üstünde birleştirdi. Başhekim, Kasketli adam'a dönerek kâhkâhalarla gülmeye başladı. Kasketli adam ne yapacağını bilmiyordu. Başhekim :

— Bez mi? Buna önlük derler, önlük. Peki bunu ne yapacaksın?

Kasketli adam, çekine çekine :

— Bebeyi saracaktık ta...

— «Buna mı?» dedi. (Elindeki önlüğü gösterdi.) Kundaklık bez bulamadınız mı? Hem hastahanede yok mu ki...

Kasketli adam önce Başhekim'e, sonra İsmail'e baktı.

Başhekim :

— Çıkın, dedi, Ulan madem bu boku beceremeyeceksiniz ne diye... sözünü tamamlamadan kesti.

— ???...

— !!!...

Kasketli adam odadan çıkmak istemiyordu, yine başını yere eğdi, Başhekim'e :

— Benim garı doğuracak doktur beg.

İsmail, Kasketli adam'ın koluna girdi, dışarı çekti. Alabildiğine uzanan koridoru geçtiler, bir kaç basamaklı merdiveni indiler, adam'ı bahçe kapısından dışarı saldı. Kasketli adam, Başhekim'in odasından bahçe kapısına gelinceye değin :

— Bez orda kaldı, bez bezzz... diye yineledi. Kendi kendine söylendi.

Kar hafiften atıştırıyordu, Kasketli adam kapının önüne çöktü öyle kaldı. İsmail içten sürgüledi, uzun uzun kasketli adam'a baktı, yüreğinde acıma duygusu kabardı o an. Ama kasketli adam'ı içeri alması olanaksızdı, emri Başhekim bey vermişti. Kasketli adam elini cama dayamış bağırıyordu:

— Bez bezzz, diye. Bezi garıya verin bebeyi saracak.

İsmail gerisin geriye döndü. Merdivenleri çıktı, alabildiğine uzanan koridorun tâ en dibine doğru yürüdü, bir kanepeye oturdu. Dudakları kıpırdadı, kollarını iki yana açtı, iyice gerindi. Bir - iki beyit mırıldandı, kanepede uyuya kaldı.

Hariciye koğuşunda yatan bir hasta acı acı bağırıyordu...

ÖYKÜ

BİR EKMEK PARASI VEREBİLİR MİSİNİZ?

Kenan COŞAR

Sınıfın kapısının önüne dikelmişti. Kırış kırıştı yüzü. Gömleğinin bütün düğmeleri açık. Yakalarından biri aşağıya kaymış. Gözleri kızarmıştı. Yüzündeki sakallar uzamıştı iyicene. Toza bulanmıştı pantolonu. Saçları dağınık, karma - karışıktı.

Sabri öğretmen «Öğretmenler» odasından sınıfa girerken göz-göze geldiler. Çekilmedi yoldan, iyice daraltti giriş yerini. Koluna sürtünerek girdi Sabri Öğretmen sınıfa.

İçerde bir kişi vardı. Tümü üç kişiydi. Biri kapıda bekleyen Salim, diğeri içerdeki Cafer üçüncüsü de Emile'ydi.

Emile okula gelmemişti.
Cafer ön sırada sessizce oturuyordu.
Salim dikelmişti sınıfın kapısının önünde.

«İyi oldu namussuza! Bir ay gelsin gitsin kurslara da aklı başına gelsin.» diye kafasından geçirdi. Sabri Öğretmen. «Bıraktığıma iyi ettim! Züppe herif. Kapıdaki cakasına bak.! Elinden gelse sınıfa bırakmayacak bizi. İyi etmişim bıraktığıma» Yürüdü boydan boya bir kaç kez sınıfta. Adımlarını attıkça «tak tak» sesleri yankılanıyordu boş sınıfın duvarlarında.

«Gelmesin içeri. Hayvan herif! Yoklamayı yapayım da görsün! Ne demekmiş derse girmemek.»

Yoklama kâğıdına yazdı Emile'yle Salim'in numaralarını. İmzaladı yoklama fişinin altını. Fişi sınıf defterinin arasına koydu. Yeniden adımlamaya başladı sınıfı.

«Cafer, dışardaki arkadaşlarını çağır sınıfa.» diye ünledi birdenbire.

Cafer açtı kapıyı çıktı dışarı. Çok geçmeden döndü. «Emile yok hocam. Salim burada. Gelmiyor içeri. Kendisine söyledim.» «Peki otur yerine. Canı isteyen gelir! İstemeyen gelmez Elimizde yoklama kâğıdı var! Herkesin peşinde ayrı ayrı koşacak değiliz! Canı isterse.»

«Cafer, çıkar defterini. Al kalemi eline.»

Geçti tahtanın başına Sabri Öğretmen. Sıkılıyordu canı. «Bunun yaptığı köpeklik. Kuyruğuna basınca köpekleşiyor iyice. İyi olmuş kaldığı.»

«Hazır mı defterin kalemin Cafer?»

«Hazır hocam...»

«Yaz bakalım. Kant'ın kategorileri... Başlık olsun bu. Bugün bunu işleyeceğiz. Önemli gördüklerimizi bu yaz kurslarında gözden geçireceğiz. Aç defterini Cafer. Bu konuyla ilgili yıl içinde yazdırdıklarımı oku. Anlamadığını sor. Oldu mu Cafer?»

«Olur hocam.»

Oturdu Sabri Öğretmen masanın başına. Aldı yoklama kâğıdını. Yeniden inceledi. Ders defterine «Kant'ın Kategorileri» yazarak altını imzaladı. Elinde tükenmez kalemle oynuyordu Sabri Öğretmen.

«Demek çağırdığım halde girmedi sınıfa. Cehenneme girsin. Köpek. Burnu sürtülsün de görelim boyunu.» Kapıya doğru yöneldi.

Dışarıda baharın canlılığını taşıyan öğrenciler kaynaşıyordu. Konuşmalar, gülüşmeler...

Kendisi çağırmak istedi Salim'i. Yaklaşınca kapıya vazgeçti bu isteminden. Döndü. Yeniden adımlamaya başladı. Sınıfın içinde adımları hızlanıyordu gittikçe. Döndü dolaştı. Yeniden geldi oturdu masanın başına. Mayıs ayının dergilerinden birini açtı. önüne. Oku-

maya başladı. Ölçtü biçti az önceki durumu kafasında. Bu nedenle okuyamadı önündekini. Sindiremedi içine olanları. Satırlar gitti geldi gitti geldi gözlerinin önünde. Veremedi okuduğuna kendisini. Kapattı önündekini. Dayadı sırtını sandalyeye. Gözleri bir noktaya takıldı. Daldı gitti Sabri Öğretmen.

«Boşver... Bir ay gelsin gitsin. Sürmeleri dökülmez ya... Akılsızlık etmeseydi. Onun olanakları bende olsaydı keşke... Bende olsaydı da görselerdi.»

«Akılsız çavuşlar, döner bokunu avuçlar. Avuçlamasaydı. Züppe! Burnu yere sürtülsün diye yaptım! İyi oldu.»

«İçinden sürdürüyordu konuşmasını Sabri Öğretmen. Cafer kaldırmış başını tahtaya bakıyordu sessizce. Gözgöze gelmemek için kapıya doğru döndürdü başını. Cafer eğdi kafasını «Kant'ın Kategorileri»ne...

Birden sınıfın kapısı açıldı. Ama nasıl açılma? Küüüüt» diye önle bir çarptı ki... Ses salonda yankılandı. Sınıftakiler gözlerini oraya çevirdiler. Salim kin dolu bakışlarla attı adımlarını içeri. Aynı hızla bir kez daha çarptı kapıyı. Kapandı kapı.

Kapandı kapı büyük bir gürültüyle. Konuşmadı Sabri Öğretmen. Salim en arkaya geçti, oturdu. İlgilenmemekti amacı Sabri Öğretmenin. Salim çatık kaşları ve kin dolu bakışlarıyla titreyen bir sesle konuşmaya başladı : «Ne geçti elinize beni bırakmakla. Kimden kötüydüm ben. En aşağısı ben miydim bu kadar öğrencinin.»

Gerildi sinirleri. Diken diken oldu başındaki saçları Salim'in. «Yaşatmayacağım beni bırakanları! Yaşatmayacağım!»

Yüzünü buruşturdu bu sözler Sabri Öğretmenin. Bunu beklemiyordu doğrusu. Umursamaz bir tavırla «Bildiğini oku!» diye yanıtladı. «Yaşatmayacağım!» diye yineledi Salim.

Zil çaldı o ara. «Cafer sen çık» dedi Sabri Öğretmen. «Sen de gel ileri. Yalnız yavaş konuş. Patırtısız» Kavgayı göze almıştı. Olursa olurdu. Sevmiyordu kavgayı ama. Ya kaçınılmazlaşırsa?

«Söyle bakalım, Salim. İnsanca ne söyleyeceksen söyle.»

«Ben söyleyeceğimi bilirim! Beni bırakanları yaşatmayacağım!»

«Niye? Onu söyle bize.»

Uzun bir sessizlik oldu.

Durgunlaştı Salim. Kıstı gözlerini. İleriye doğru baktı. «Ben miydim sınıfın en aşağısı? Hiç bir şey bilmeyen ben miyim?»

Bir ağlama tuttu kendisini. Gevşedi eli kolu Salim'in. Bıraktı kendisini sıranın üstüne... Kaldı öylece üç-beş dakika. Hıçkırığa dönüştü ağlaması daha sonra. Kapaklandı kaldı bir süre daha. Sabri Öğretmen gözlerini ayırmıyordu Salim'den. Her davranışını izliyordu Salim'in. Fırtınanın dinip, denizin sakinleştiği anı yaşıyor gibiydi Salim.

Yeniden derse giriş zili çaldı. Cafer içeri girecekken Sabri Öğretmen çevirdi kapıdan... «Git dolaş dışarıda» dedi. Uzaklaştı gitti Cafer...

Kıpkırmızı olmuş gözleriyle kaldırdı kafasını Salim. Boşalmış, durgunlaşmıştı. «Siz benim bir pantolonumu bir de gömleğimi görmüşsünüz şimdiye kadar. Ben ne gömleğim ne de pantolon. Bir gün çağırıp sormadınız bile.»

Renkten renge girdi Sabri Öğretmen... Kızardı bozardı. Sendeledi. Kant'ın Kategorileri çarpmış gibiydi Sabri Öğretmeni.

«Bir babam var. İhtiyar. Ha bugün ha yarın ölür. Daha geçen yıla kadar ölüm korkusuyla yaşadı. Geçen yıl kan borcumuzu yeni bitirdik. Mutki'den Bitlis'e de kan borcu yüzünden kaçarak geldik. Anam per-perişan, Benim umudu O'nunda. Gözlerini bana dikmişler.»

Bir soluklandı konuşmasının burasında. Eğdi kafasını sıranın üstüne. Önden bitiştirdi kollarını yine. Hüngür hüngür ağlamaya başladı. Omuzları kalkıp kalkıp iniyordu.

Sabri Öğretmen «Ağlamamalısın Salim» diyebildi ancak.

«Ben ağlamasam anam ağlıyor. Dün sabaha kadar uyumamış. Ağlamış ben kaldım diye. Evimizde ekmek yok hocam. Bir ekmek parası bana verebilir misiniz?»

Kapaklandı iyice sıranın üstüne. Sürdürdü ağlamasını...

Eğdi kafasını Sabri Öğretmen. Düşünceye daldı. Çok çok derin düşünceye... «Demek kurtaramamıştı Kant'ın Kategorileri Salim'i açlıktan. Öğrettiklerimiz dönüşememişti «maddî güç»'e... Yeni baştan daha akıllıca düzenlemeli herşeyi...» Döne dolaşa bunu vurguladı kafasında dakikalarca.

Oturduğu masadan kalktı. Vardı Salim'in yanına. Başı önüne eğikti Salim'in yanında otururken...

Bir Masal :

SABIRLAR ÜLKESİ

Mustafa GAZALCI

Bundan on yıl sonra birisi bir masal anlattı bana. Nasıl olur diyeceksiniz, on yıl sonrayı yaşamadık ki. Masal bu ya, olur işte. Ben de olduğu, gibi duyduğum gibi anlatayım size.

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, namuslunun namussuza, haklının haksıza, gerçeğin yalana karıştığı bir zamanda, dünyanın bir yerinde Sabırlar Ülkesi diye bir yer varmış. Bu ülke adını insanlarının sabrından almış. İnsanları öyle sabırlı öyle sabırlıymış ki dünya yıkılsa kılları kıpırdamazmış. İçlerinden her gün bir iki kişinin sövüldüğünü, dövüldüğünü, öldürüldüğünü görür seslerini çıkarmazlarmış. Yurttaşlık görevlerini eksiksiz yapar, en doğal hakları verilmeyince, çiğnenince sızlanmadan günlük işlerini giderlermiş. Gördükleri, duydukları hırsızlıkları, yolsuzlukları içlerine atarlarmış. Çok daha önceleri de çileli ve acı günler görmüşler.

Bu sabırlar ülkesinin yöneticileri salt kendi çıkarlarını düşünür, halkın dertlerini dinlemezlermiş. Ülkenin insanlarına da «Bizim dediğimiz en doğrudur, dediğimizden şaşarsanız, gösterdiğimiz yoldan ayrılırsanız vay halinize» diye gözdağı verirlermiş. Gün görmüş insanlar, söylenenleri dinler, hiç bir şey demeden dağılırlarmış.

Bir gün Sabırlar Ülkesinin yöneticileri, ülkelerindeki tüm bekçileri, bekçi adaylarını toplamışlar.

Şişmanı zayıfı, küçük boylusu, uzunu, heveslileri toplanmışlar.. Yöneticler, gelenlere şöyle seslenmişler :

— Bekçilerimiz, bekçilik çağrımıza uyup geldiğiniz için çok teşekkür ederiz. Size söyleyeceklerimizi iyi dinleyin. Güzel yurdumuz bir takım sapık düşünceliler yüzünden perişan olabilir. Gerçi şimdilik böyle kişiler görünmüyor ama biz, halkın suskunluğundan rahatsızız. ilerde böyle kişiler çıkmasın diye önlemlerimizi alacağız. Sizler bizim, halkın içindeki gözümüz, kulağımızsınız. Hanginiz daha iyi bekçilik yapar, dediklerimizi tutarsanız o derece ödüllendireceğiz. Makamlar, paralar, armağanlar vereceğiz. Bekçiler, dillerini yalamışlar. Yöneticiler konuşmalarını sürdürmüşler.

Ülkemizde kimin sabrı taşmaya elverişli olursa, gidişten hoşnutsuzum derse bize bildireceksiniz. Gerekirse sövüp, döğüp, öldüreceksiniz. İnsanları birbirine düşüreceksiniz. Sol gösterip sağ vuracaksınız. Kimi zaman göstermeden vuracaksınız. Durmadan bağırıp, çağırıp çevreye korku salacaksınız. Tozu dumana katacaksınız.

Bekçiler, makam, para ve armağan hırsıyla hizmet yarışına girmişler. Kuşkulandıkları her insanı az da kendileri katarak haber vermişler. Kimilerini yok yere dövüp, sövmüşler. Yöneticilerinin gözlerine daha çok girebilmek için sabırlı insanları birer ikişer öldürmüşler. Sağa sola baskınlar düzenlemişler. Bu arada yöneticiler baskıya, işkenceye karşıyız diye demeçler vermişler.

Sabırlar ülkesinin sabırlı insanları, ilkönceleri olup bitenleri büyük bir sabır ve şaşkınlıkla izlemişler. Hatta yöneticileri ve bekçileri bırakıp birbirlerini suçlamışlar.

Fakat olaylar o kadar açıkça yapılmaya başlanmış ki sonunda düşünmeye birbiriyle fısıldaşmaya başlamışlar. Her ne kadar aralarında «daha benim çocuğumu öldürmediler» «Benim yiyecek ekmeğim var» deseler de büyük çoğunluğu bakışlarını değiştirmiş.

Bu arada sabrı taşıp bağıranlar hemen oracıkta bekçilerce öldürülmüş.

Halk değiştikçe, yöneticiler ve bekçiler sertleşmişler. Daha çok dövmüşler, daha çok öldürmüşler. Ama sabırlar ülkesinin insanları eskisi gibi sessiz durmuyorlarmış. Toplanıp kararlar alırlarmış,

İşler azıtınca yöneticiler yöntem değiştirmek istemiş. İnsanları yanıltmak için bekçilerin bir kaçını öteki bekçilere öldürtmüşler.

Bekçilerden kimileri, «artık korkuyoruz, birleştiler, sokaklardan geçemiyoruz» demişler. Böyle diyenler hemen yöneticilerce öldürülmüş. Bekçileri de gizlice haber getirmeleri için birbirinin arkasına sürmüşler.

Ülkede ajanlık, hırsızlık, yolsuzluk, cinayet arttıkça artmış. Kahvede, sokakta hep bu konular konuşulurmuş.

Sabırlar Ülkesinin, eski sabırlı insanları, durgun suyun yavaş yavaş kaynayıp çağlaması gibi seslerini yükseltmişler, ellerini, ayaklarını oynatmışlar, ağızlarını açmışlar. Hiç umulmayan sessiz insanlar biraraya gelerek sel olup bir yöne akmışlar.

İnsan seli büyüdükçe, bekçiler acı acı bağırmaya, birbirlerine girmeye, korkup geriye kaçmaya başlamışlar. Yöneticiler insan selinin üstlerine doğru geldiğini görünce «kabahat bizde değil, bekçilerimizde» diye tirek ve korkak sesle bağırırlarmış uzaktan. Belki dururlar, durulurlar diye kendilerine yakın bir kaç bekçiyi daha öldürmüşler.

Ama sel durmamış, kararlılığını bozmamış. İlkin bekçiler, sonra yöneticiler bağıra bağıra selin altında kalmışlar. Az sonra sesler kesilmiş, bir koyu sessizlik kaplamış her yeri. Bu sessizliğin ardından pırıl pırıl bir güneş doğmuş. Bağırmaların, çağırmaların yerini kuş ve çocuk cıvıltıları sarmış. Çiçeklerin en güzelleri açmış. Sabırlar ülkesinin mutlu insanları kendi aralarında iş bölümü yapıp işlerine dağılmışlar.